

Алфа универзитет / Alfa University
Факултет за стране језике / Faculty of Foreign Languages

THE THIRD INTERNATIONAL CONFERENCE
***CULTURE IN THE MIRROR OF LANGUAGE
AND LITERATURE***

ТРЕЋА МЕЂУНАРОДНА КОНФЕРЕНЦИЈА
***КУЛТУРА У ОГЛЕДАЛУ ЈЕЗИКА
И КЊИЖЕВНОСТИ***

Књига сажетака / Book of Abstracts

Београд, 24-25. мај 2014. / Belgrade, 24-25 May 2014

Издавач / Publisher

Факултет за стране језике (Алфа универзитет)
Faculty of Foreign Languages (Alfa University)

За издавача / For the Publisher

Проф. др Дара Дамљановић

Место и година издања / Place and year of publication

Београд / Belgrade, 2014.

ISBN 978-86-83237-94-4

САДРЖАЈ / CONTENTS

Organizing and Scientific Committee.....	4
Организациони и научни одбор.....	5
Уводна реч.....	7
Welcome Address.....	8
Програм Конференције / Conference Programme.....	9
Распоред излагања / Sessions Timetable.....	10
Пленарни излагачи / Keynote Speakers	17
Сажеци / Abstracts.....	26
Paper Submission Guidelines.....	105
Упутство за слање рада за Зборник.....	108
Белешке / Notes.....	111

Organizing Committee

Dara Damljanović (**Chair**), Faculty of Foreign Languages (Acting Dean)
Gordana Đorđević, Alfa University (Rector)
Vladan Babić, Alfa University
Milan Jovanović, Faculty of Foreign Languages
Olivera Karić, Alfa University
Jadranka Jakovljević, Alfa University
Tijana Parezanović (**Coordinator**), Faculty of Foreign Languages
Andrijana Aničić, Faculty of Foreign Languages
Andrijana Đordan, Faculty of Foreign Languages
Tamara Jevrić, Faculty of Foreign Languages/Faculty of Philosophy
(Kosovska Mitrovica)
Srđan Nikolić, Faculty of Foreign Languages
Artea Panajotović, Faculty of Foreign Languages

Scientific Committee

Full Prof. Dara Damljanović (**Chair**), Alfa University (Serbia)
Full Prof. Sibelan Forrester, Swarthmore College (USA)
Full Prof. Kornelija Ičin, University of Belgrade (Serbia)
Full Prof. Ljiljana Jovković, Alfa University (Serbia)
Full Prof. Ksenija Končarević, University of Belgrade (Serbia)
Full Prof. Radmila Nastić, University of Kragujevac (Serbia)
Assoc. Prof. Brankica Bojović, Alfa University (Serbia)
Assoc. Prof. Carla Comellini, University of Bologna (Italy)
Assoc. Prof. Magdalena Koch, Adam Mickiewicz University (Poland)
Assoc. Prof. Inna Makarova, State University of Service and Economics,
Saint-Petersburg (Russia)
Assoc. Prof. Jane Mattisson Ekstam, Kristianstad University (Sweden)

КУЛТУРА У ОГЛЕДАЛУ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ
CULTURE IN THE MIRROR OF LANGUAGE AND LITERATURE

- Assoc. Prof. Ana Pejanović, University of Montenegro
Assoc. Prof. Vesna Pilipović, Faculty of Legal and Business Studies, Novi
Sad (Serbia)
Assoc. Prof. Aleksandar Prnjat, Alfa University (Serbia)
Assoc. Prof. Milica Živković, University of Niš (Serbia)
Asst. Prof. Maja Ćuk, Alfa University (Serbia)
Asst. Prof. Nataša Filipović, Alfa University (Serbia)
Asst. Prof. Sanja Josifović-Elezović, University of Banja Luka (Bosnia and
Herzegovina)
Asst. Prof. Marko Lukić, University of Zadar (Croatia)
Asst. Prof. Melina Nikolić, Alfa University (Serbia)
Asst. Prof. Svetlana Tomić, Alfa University (Serbia)

Организациони одбор

- Дара Дамљановић (**председник**), Факултет за стране језике (декан)
Гордана Ђорђевић, Алфа универзитет (ректор)
Владан Бабић, Алфа универзитет
Милан Јовановић, Факултет за стране језике
Оливера Карић, Алфа универзитет
Јадранка Јаковљевић, Алфа универзитет
Тијана Парезановић (**секретар**), Факултет за стране језике
Андријана Аничић, Факултет за стране језике
Андријана Ђордан, Факултет за стране језике
Тамара Јеврић, Факултет за стране језике/Филозофски факултет у
Косовској Митровици
Срђан Николић, Факултет за стране језике
Артеа Панајотовић, Факултет за стране језике

Научни одбор

Дара Дамљановић, ред. проф. (**председник**), Алфа универзитет
(Србија)

Сибелан Форестер, ред. проф., Свортмор Колеџ (САД)

Корнелија Ичин, ред. проф., Универзитет у Београду (Србија)

Љиљана Јовковић, ред. проф., Алфа универзитет (Србија)

Ксенија Кончаревић, ред. проф., Универзитет у Београду (Србија)

Радмила Настић, ред. проф., Универзитет у Крагујевцу (Србија)

Бранкица Бојовић, ванр. проф., Алфа универзитет (Србија)

Карла Комелини, ванр. проф., Универзитет у Болоњи (Италија)

Магдалена Кох, ванр. проф., Универзитет Адама Мицкјевича
(Пољска)

Ина Макарова, ванр. проф., Државни универзитет за трговину и
економију у Петербургу (Русија)

Џејн Матисон Екстам, ванр. проф., Универзитет у Кристјанстаду
(Шведска)

Ана Пејановић, ванр. проф., Универзитет Црне Горе

Весна Пилиповић, ванр. проф., Факултет за правне и пословне
студије у Новом Саду (Србија)

Александар Прњат, ванр. проф., Алфа универзитет (Србија)

Милица Живковић, ванр. проф., Универзитет у Нишу (Србија)

Маја Ђук, доц., Алфа универзитет (Србија)

Наташа Филиповић, доц., Алфа универзитет (Србија)

Сања Јосифовић-Елезовић, доц., Универзитет у Бањој Луци (БиХ)

Марко Лукић, доц., Универзитет у Задру (Хрватска)

Мелина Николић, доц., Алфа универзитет (Србија)

Светлана Томић, доц., Алфа универзитет (Србија)

УВОДНА РЕЧ

Поштоване колегинице и колеге,

Задовољство нам је да вам у име Факултета за стране језике и Алфа универзитета пожелимо добродошлицу у Београд на међународну научну конференцију *Култура у огледалу језика и књижевности*.

Ово је трећа међународна конференција у организацији нашег Факултета и Научни одбор је одабрао радове учесника из Алжира, Америке, Босне и Херцеговине, Црне Горе, Француске, Грузије, Хрватске, Индије, Мађарске, Македоније, Шведске, и више универзитетских центара Србије.

Циљ организатора конференције је да омогући размену нових идеја и знања, да повеже истраживаче из различитих научних и образовних центара и земаља, да информише младе и искусније научнике о новим правцима истраживања, да омогући студентима да уђу у свет научног стваралаштва.

Велика нам је част и задовољство да у раду Конференције са пленарним предавањима учествују проф. др Корнелија Ичин (Филолошки факултет Универзитета у Београду), проф. др Ксенија Кончаревић (Православни богословски факултет Универзитета у Београду) и проф. др Сибелан Форестер са Свартмот Колеџа у Пенсилванији.

Свим учесницима желимо пријатан боравак у Београду и успешан рад на Конференцији.

Председница организационог одбора Конференције
Професор др Дара Дамљановић

WELCOME ADDRESS

Dear Colleagues,

On behalf of the Faculty of Foreign Languages and Alfa University in Belgrade, we have the pleasure to welcome you to the Third International Conference *Culture in the Mirror of Language and Literature*.

This is the third international conference organized by our Faculty, and the Scientific Committee has chosen proposals exploring a wide variety of cultural, linguistic and literary phenomena. We are proud to have numerous participants from Algeria, America, Bosnia and Herzegovina, Croatia, France, Georgia, Hungary, India, Macedonia, Montenegro, Sweden, as well as from several Serbian universities.

The Conference is organized with the scope of encouraging the exchange of new ideas and knowledge, connecting researchers from various scientific and teaching institutes and various countries, informing both young and those more experienced scientists of new research directions, and enabling students to enter the world of scientific research.

It is our great pleasure and honour to have three distinguished professors and researchers as our keynote speakers: prof. Kornelija Ičin (Faculty of Philology, University of Belgrade), prof. Ksenija Končarević (Faculty of Orthodox Theology, University of Belgrade) and prof. Sibelan Forrester (Swarthmore College, Pennsylvania).

We wish you all a very pleasant stay in Belgrade, as well as productive and successful work at the Conference.

President of the Conference Organizing Committee
Prof. Dara Damljanović

ПРОГРАМ КОНФЕРЕНЦИЈЕ CONFERENCE PROGRAMME

Мај 24 / 24. мај
Registration / Регистрација 09.00 – 10.00
Opening ceremony / Отварање конференције 10.00 – 10.15
Гордана Ђорђевић Rector of Alfa University / Ректор Алфа универзитета
Founders of Alfa University / Представници оснивача Алфа универзитета
Дара Дамљановић Acting Dean of Faculty of Foreign Languages / Декан Факултета за стране језике
Keynote speaker / Пленарно предавање 10.15 – 11.15
Ксенија Кончаревић Језик о религиозности: методолошке схеме истраживања (стр. 22)
Keynote speaker / Пленарно предавање 11.15 – 12.15
Sibelan Forrester Translation and the Role of the "Second World" in the Anglophone Literary Polysystem (p. 17)
Presentation of the 6th issue of the journal <i>Reči</i> / Промоција 6. броја часописа <i>Речи</i> 12.15 – 12.30
Parallel sessions I, II, III / РаД у секцијама I, II, III 12.30 – 13.30
Coffee break / Пауза за кафу 13.30 – 13.50
Parallel sessions IV, V, VI / РаД у секцијама IV, V, VI 13.50 – 14.50
Lunch break / Пауза за ручак 14.50 – 16.00
Parallel sessions VII, VIII, IX / РаД у секцијама VII, VIII, IX 16.00 – 17.00

КУЛТУРА У ОГЛЕДАЛУ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ
CULTURE IN THE MIRROR OF LANGUAGE AND LITERATURE

May 25 / 25. мај
Keynote speaker / Пленарно предавање 10.00 – 11.00
Корнелија Ичин Побуна против разума: заум Кручонића и супрематизам Маљевича (стр. 19)
Coffe break / Пауза за кафу 11.00 – 11.20
Parallel sessions X, XI / РаД у секцијама X, XI 11.20 – 12.40
Coffee break / Пауза за кафу 12.40 – 13.00
Parallel sessions XII, XIII / РаД у секцијама XII, XIII 13.00 – 14.00
Coffee break / Пауза за кафу 14.00 – 14.20
Parallel sessions XIV, XV / РаД у секцијама XIV, XV 14.20 – 15.40
Closing ceremony / Затварање конференције 15.40 – 16.00

РАСПОРЕД ИЗЛАГАЊА
SESSIONS TIMETABLE

May 24, S3 (4th floor) Literature and Culture 24. мај, С3 (4. спрат) Књижевност и култура
Секција I 12.30 – 13.30 Модератор: Светлана Томић
Радмила Настић Драма и култура данас: разбијено огледало природе (стр. 75)
Ивана Крсмановић Хеленизам у поезији и писмима Џона Китса (стр. 68)
Тамара Павловић Лице и наличје викторијанске културе у роману <i>Слика</i> <i>Доријана Греја</i> (стр. 87)
Coffee break / Пауза за кафу 13.30 – 13.50

КВАТРА У ОГЛЕДАЛУ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ
CULTURE IN THE MIRROR OF LANGUAGE AND LITERATURE

Session IV 13.50 – 14.50

Chair: Radmila Nastić

Kathleen Heil

Rough Magic: Viewing Shakespearean Adaptations through the Lens of Translation

(p. 57)

Tatjana Dumitrašković

Social and Cultural Context of Shakespeare's Theatre in the Elizabethan Age

(p. 41)

Lena Petrović

Civilization and Its Discontents: Contemporary Reinterpretations of Oedipus

(p. 88)

Lunch break / Пауза за ручак 14.50 – 16.00

Session VII 16.00 – 17.00

Chair: Artea Panajotović

Yildiray Cevik

The Clash of Ethno-Cultural Views in Three E.M. Forster's Novels

(p. 34)

Afrodita Nikolova

Does literature really teach about empathy and different cultures?: culturally diverse readers' responses to the literary text "The Jew Bird" by Bernard Malamud (p. 83)

Jane Mattisson

The Double Narrative of Detective Fiction. Modern Detective Novels and World War One. (p. 72)

May 24, S4 (4th floor) Literature and Culture

24. мај, С4 (4. спрат) КЊИЖЕВНОСТ И КУЛТУРА

Секција II 12.30 – 13.30

Модератор: Кристина Виштица

Андријана Павловић

Негација постхуманизма у роману *Не дај ми никада да одем*

(стр. 86)

Артеа Панајотовић Филмска адаптација Шекспировог <i>Краља Лира: Ран</i> Акире Куросаве (стр. 85)
Борислава Вучковић Породичне фотографије – сећање или конструисана слика прошлости и идентитет (стр. 103)
Coffee break / Пауза за кафу 13.30 – 13.50
Секција V 13.50 – 14.50 Модератор: Тијана Парезановић
Светлана Томић Нова култура дебате и промена структуре српског романа (стр. 95)
Adrijana Vidić Kulturni imperijalizam ili posve opravdano čitanje? Prilog raspravama o valjanosti feminističkog čitanja ruske književnosti (str. 100)
Tina Laco Kultura kroz prizmu angažiranog pjesništva (str. 69)
Lunch break / Пауза за ручак 14.50 – 16.00
Секција VIII 16.00 – 17.00 Модератор: Адријана Видић
Кристина Виштица Свет је ћутао док смо умирали – <i>Пола жутог сунца</i> Чинмаманде Нгози Адичи (стр. 101)
Кристијан Векоњ Свет иза монсуна (судар култура у романима Киран Десаи) (стр. 99)
Марија Глишић Дуновић Књижевност северноамеричких староседелаца: од песме до приче, из спокоја у немир (стр. 48)

May 24, A3 (3rd floor) Language and Culture 24. мај, А3 (3. спрат) Језик и култура
Секција III 12.30 – 13.30 Модератор: Бранкица Бојовић
Сања Јосифовић Елезовић Предуслови одређивања конструкта у вредновању вештине читања у настави страног језика (стр. 59)
Тања Милосављевић Глаголи опонашања животињских звукова и њихова метафорична употреба као одраз културе говорника (стр. 74)
Светлана Стаменов Рапета Судбина као противник: О метафоричкој концептуализацији појма „судбина“ у српском језику (стр. 93)
Coffee break / Пауза за кафу 13.30 – 13.50
Session VI 13.50 – 14.50 Chair: Sanja Josifović Elezović
Brankica Bojović Culturological Dimension of Cognitive Semantics and Translatology (p. 32)
Nadežda Stojković, Jelena Cvetković Challenges of Language and Identity Interdependence in the Time of Globalization (p. 94)
Giridhar Gopal Los componentes nacionales y culturales dentro de unidades léxicas y de modismos durante su traducción de un idioma al otro (p. 50)
Lunch break / Пауза за ручак 14.50 – 16.00
Session IX 16.00 – 17.00 Chair: Tamara Jevrić
Jelena Rakić The Interplay of Embodiment and Culture in English Emotion Vocabulary (p. 90)

Andrijana Đordan

Factores sociolingüísticos en la creación de terminología científica

(p. 42)

Dragana Kuzmanoska, Snežana Kirova, Biljana Petkovska

Анализа на фразеолошките единици со компонентата „уста“ во германскиот и англискиот јазик

(p. 66)

May 25, S4 (4th floor) Literature and Culture

25. мај, С4 (4. спрат) Књижевност и култура

Session X 11.20 – 12.40

Chair: Maja Ćuk

George Shaduri

Versification in Harlem Renaissance: A Bipolar System

(p. 91)

Sanja Ćukić

Narration as a Bridge Between Cultures and Identities in Amy Tan's *The Joy Luck Club* (p. 36)

Malika Hammouche

Emecheta's Africaness in *The Joys of Motherhood* (1979)

(p. 52)

Sándor Földvári

Ancient Motives and Classical Poetic Forms in the Baltic Literatures – Their Functions and Places in the Contemporary East European Cultures (p. 46)

Coffee break / Пауза за кафу 12.40 – 13.00

Секција XII 13.00 – 14.00

Модератор: Јелена Андрејић

Катарина Држајић

Џон Фаулс као скривени феминиста: Јунгови архетипови у роману *Чаробњак* (стр. 39)

Маја Ђук

Култура у огледалу „другог таласа“ феминизма: *Лето пре сумрака* Дорис Лесинг и *Животи девојака и жена* Алис Манро

(стр. 37)

<p>Милена Николић Мотив мизогиније у дистопијском роману Маргарет Етвуд <i>Слушкињина прича</i> (стр. 79)</p>
<p>Coffe break / Пауза за кафу 14.00 – 14.20</p>
<p>Секција XIV 14.20 – 15.40 Модератор: Срђан Николић</p>
<p>Александар Б. Недељковић О (не)валидности појма „национална књижевност“ у жанру научне фантастике (стр. 76)</p>
<p>Јелена Андрејић, Маја Милутиновић Културолошки аспекти свакодневице у књижевном стваралаштву Сола Белоуа и Давида Албахарија (стр. 26)</p>
<p>Слађана Мамић Веза са културом и традицијом у приповеци „Пут Алије Ђерзелеза“ (стр. 71)</p>
<p>Katalin Hegedűs Приказ војвођанских Немаца у романима војвођанских Мађара (у међуратном периоду) (стр. 54)</p>
<p>May 25, A3 (3rd floor) Language and Culture 25. мај, А3 (3. спрат) Језик и култура</p>
<p>Секција XI 11.20 – 12.40 Модератор: Андријана Аничић</p>
<p>Мелина Николић Анализа конверзације као метода критичке анализе дискурса (стр. 78)</p>
<p>Драгана Василијевић Аудно-визуелни аспект српске, руске и украјинске предизборне рекламе (стр. 97)</p>
<p>Срђан Николић Глобалне и локалне карактеристике односа поткултуре навијача према матичној култури у Србији и Холандији (стр. 81)</p>

Милош Д. Ђурић, Марија Панић, Наталија Панић Церовски Енглески и француски дискурс у огледалу уживалаца психоактивних супстанци (стр. 44)
Coffee break / Пауза за кафу 12.40 – 13.00
Секција XIII 13.00 – 14.00 Модератор: Мелина Николић
Слободан Д. Јовановић Превођење једнократно примењених лексичких креација – кретање неугаженом стазом (стр. 64)
Карина Авагјан Фразеологизми с етнонимом као посебан проблем у превођењу (стр. 29)
Irena Vilafer Primena komunikacijskog modela u prevođenju (str. 31)
Coffee break / Пауза за кафу 14.00 – 14.20
Секција XV 14.20 – 15.40 Модератор: Милош Ђурић
Наташа Јовановић Култура народа Наси кроз призму <i>Наси-српског речника</i> Драгана Јанековића (стр. 62)
Милан Д. Јовановић Етноцентризам и мултикултурализам као етички проблеми (стр. 60)
Тања Антић Николетина Бурсаћ – Европејац под Грмечом (стр. 28)
Слађана Мамић Симболизам – Тема смрти у Цвећу зла (стр. 70)

ПЛЕНАРНИ ИЗЛАГАЧИ KEYNOTE SPEAKERS

Sibelan Forrester

Swarthmore College (USA)

sforres1@swarthmore.edu

TRANSLATION AND THE ROLE OF THE "SECOND WORLD" IN THE ANGLOPHONE LITERARY POLYSYSTEM

Many observers of literary translations in the United States regret the low number of translations of foreign literature published in English; the figure of 3% is often cited (and gave its name to the website of Chad Post at Open Letter Books). Why do readers in the United States (and to some extent also in the UK and Canada) rely on "hyphenated" authors to process and "translate" the encounter of foreign cultures with the anglophone First World? Who are these "hyphenated" writers, in the case of Eastern Europe? Where is there room for non-hyphenated literature in the Anglophone literary polysystem? And what are the implications of these tendencies on world literature as it is produced and taught today? Viewed in this context, East European literatures occupy a position that is both privileged and marginalized.

Keywords: translation, anglophone literary sphere, world literature.

ПРЕВОД И УЛОГА „ДРУГОГ” СВЕТА У АНГЛОФОНОМ КЊИЖЕВНОМ ПОЛИСИСТЕМУ

Посматрајући продукцију књижевног превода у Сједињеним Државама, са жаљењем се долази до закључка о малом броју књижевних превода са страних језика на енглески; често се наводи бројка од 3% (бројка која је послужила и као назив за блог Чеда Поста код издавачке куће Open Letter Books). Зашто се читаоци у Сједињеним Државама (а донекле и у Великој Британији и Канади) за

обраду и „превођење” сусрета страних култура са англофоним Првим светом ослањају на такозване писце „са цртицом”? Ко су, у случају Источне Европе, ти писци „са цртицом”? Где се у англофоном полисистему може пронаћи место за књижевност „без цртице“ – то јест, за изворну страну књижевност у преводу, мимо књижевних радова имиграната? Какав је утицај ових трендова на савремену продукцију и подучавање светске књижевности? Посматране у овом контексту, књижевности Источне Европе заузимају положај који је уједно и привилегован и маргинализован.

Кључне речи: превод, англофона књижевна сфера, светска књижевност.

Sibelan Forrester, PhD, is professor of Russian language and literature at Swarthmore College in Pennsylvania. Her interests include Russian poetry, women's and gender studies, and translation (in both theoretical and practical aspects). Her latest translations into English: *The Russian Folktale* (Vladimir Propp, 2012), *Baba Yaga: The Wild Witch of the East* and *Russian Fairy Tales* (2013), as well as a selection of poems by Maria Stepanova, included in the book *RELOCATIONS* (2013).

Др **Сибелан Форестер** је професор руског језика и руске књижевности на Свортмор колеџу у савезној држави Пенсилванија. Бави се руским песништвом, женским и родним студијама, и преводом (теоријом и праксом). Најновији преводи: *The Russian Folktale* (Владимир Пропп, 2012), *Baba Yaga: The Wild Witch of the East* и *Russian Fairy Tales* (2013), избор песама Марије Степанове у књизи *RELOCATIONS* (2013).

Корнелија Ичин

Универзитет у Београду (Србија)

kornelijaicin@gmail.com

ПОБУНА ПРОТИВ РАЗУМА: ЗАУМ КРУЧОНИХА И СУПРЕМАТИЗАМ МАЉЕВИЧА

Познанство Маљевича са Кручонихом и њихов заједнички рад на футуристичкој опери „Победа над Сунцем“ из 1913. године навели су сликара да трага за новим сликарством које би одговарало заумној поезији песника футуристе. Борба против разума и његово детронизовање услед немогућности да појми човеково постојање, јавно одрицање од разума на предавању одржаном 19. фебруара 1914. били су увод у Маљевичев супрематизам. Позив да се одбаци разум (а самим тим и логика природног у малограђанским представама о уметности) и закорачи у ванразумски простор значио је заправо апел да се крене путем алогичних и апсурдних сликарских форми. У том периоду уметник први пут говори о неопходности да све сведе на нулу и закорачи изван њених граница – у свет имагинарних бројева и беспредметности, како би открио суштину бића и небића. Размишљања Маљевича о стваралаштву изван граница времена и простора имала су ослонац у Кручониховим речима о узроку настанка заумног језика: „Доживљај се не уклапа у речи (окамењене појмове) – муке речи – гносеолошка усамљеност. Одатле усмереност на заумни језик (в. моју декларацију речи), таквом начину изражавања прибегава човек у важним тренуцима“. Размишљања о интуитивном, заумном, надсвесном Кручоних износи у својим манифестима и декларацијама, Маљевич – у текстовима и књизи „Свет као беспредметност, или вечни мир“. У нашем раду ми ћемо показати трагање двојице уметника за заумом / беспредметношћу у периоду између 1913. и почетка 1920-их.

REBELLION AGAINST REASON: KRUCHENYKH'S ZAUM AND MALEVICH'S SUPREMATISM

Malevich's acquaintance with Kruchenykh and their joint work in 1913 on the Futurist opera "Victory over the Sun" inspired the painter to seek new art that would correspond to the transrational poetry of the Futurist poet. The struggle against reason, its dethronement due to its incapability to comprehend man's existence, the public renouncement of reason at a lecture given on 19 February 1914, all were an introduction to Malevich's Suprematism. The call to reject reason (together with the logic of 'the natural' in the philistine vision of art) and step into a space beyond sense, actually meant an appeal to embrace illogical and absurd forms of painting. In this period the artist speaks for the first time about the necessity to reduce everything to zero and step beyond this number into the world of imaginary numbers devoid of form so as to discover the essence of being and non-being. Malevich's reflections on the creativity beyond the constraints of time and space leaned on Kruchenykh's explanation of the cause of the birth of zaum language: "Experience does not fit in words (fossilized notions) – mute words – gnoseological loneliness. Hence the inclination towards zaum language, it is this kind of expression that man resorts to at critical moments." Kruchonykh expounds his reflections on the intuitive, zaum and supraconscious in his manifestos and declarations, Malevich in texts and in the book "The non-objective world". In this paper we explore both artists' quest for zaum/ non-objectivity in the period between 1913 and the beginning of the 1920s.

Др **Корнелија Ичин** је редовни професор руске књижевности на Филолошком факултету Универзитета у Београду. Аутор је шест научних монографија (*Диктус „Глава звезда“ Николаја Гумиљова*, Београд 1997; *Етюдс о руской литературе*, Белград 2000; *Драмско стваралаштво Лава Луница*, Београд 2002; *Элегические раскопки*, Белград 2005 (коаутор М. Јовановић); *Поэтика изгнания: Овидий и русская поэзия*, Белград 2007; *Лев Луниц, брат-скоморох*, Белград 2011) као и преко двадесет приређених публикација и стотину студија објављених у међународним часописима. Учествовала је на преко седамдесет

научних скупова широм света и држала предавања по позиву на Сорбони I, Универзитету *La Sapienza* у Риму, универзитетима и научним установама у Падови, Клермон-Ферану, Минхену, Петербургу, Генту, Загребу, Токију, Кјоту, Москви и Калињинграду. Организатор је бројних међународних конференција у Београду, члан уређивачког одбора у више научних часописа и главни уредник *Зборника Матице српске за славистику*. Члан је Удружења књижевних преводилаца Србије и члан међународне Академије Заума. На академским, дипломским и докторским студијама на Филолошком факултету у Београду изводи наставу из више предмета из области руске књижевности и културе. Њена главна научна интересовања обухватају руску поезију, књижевност Сребрног доба, руску авангардну уметност, књижевност апсурда, руску ликовну културу XX века, руску кинематографију и руски театар.

Kornelija Ićin, PhD, full professor of Russian literature at Faculty of Philology, University of Belgrade, is the author of six scientific monographs (*Циклус „Плава звезда“ Николаја Гумљова*, Belgrade 1997; *Етодби о русской литературе*, Белград 2000; *Драмско стваралаштво Лава Лунца*, Belgrade 2002; *Элегические раскопки*, Белград 2005 (coauthored with M. Jovanović); *Поэтика изгнания: Овидий и русская поэзия*, Белград 2007; *Лев Луни, брат-скамофок*, Белград 2011) and editor of more than twenty publications. She has authored more than a hundred articles and studies published in various international journals and participated in more than seventy scientific conferences all over the world. As a visiting academic, she held lectures at Sorbonne I, *La Sapienza* University of Rome, universities and institutes in Padua, Clermont-Ferrand, Munich, Saint Petersburg, Ghent, Zagreb, Tokio, Kyoto, Moscow and Kaliningrad. Prof. Ićin has so far organized numerous international conferences in Belgrade and acted as a member of Editorial Boards of numerous scientific journals. She is Editor-in-Chief of the journal *Zbornik Matice srpske za slavistiku* and member of the Association of Literary Translators of Serbia, as well as of International Academy of Zaum. At the Faculty of Philology in Belgrade she teaches several academic, master and doctoral courses on Russian

literature and culture. Her research interests include Russian poetry, Silver Age literature, art of the Russian avant-garde, literature of the absurd, 20th century Russian visual arts, Russian cinema and theatre.

Ксенија Кончаревић

Универзитет у Београду (Србија)

kkoncar@open.telekom.rs

ЈЕЗИК О РЕЛИГИОЗНОСТИ: МЕТОДОЛОШКЕ СХЕМЕ ИСТРАЖИВАЊА

Веома богат материјал за истраживање везе између језика и културе пружа анализа асоцијативних поља лексема која садрже практично све податке који су у одређеном периоду релевантни за носиоце одређеног језика. Комбиновање анализе асоцијативних поља са анализом других извора чини се адекватним за реконструисање језичке слике света. Та слика се у мањој или већој мери разликује чак и код народа који су језички, културно и историјски блиски.

У овом раду показује се како се анализом асоцијативних поља лексема из семантичког поља «религија и Црква» може доћи до индикатора религиозности у савременом руском и српском друштву. У проучавању асоцијативних поља одабраних лексема све постојеће реакције понуђене у асоцијативним речницима двају језика (Караулов et al., 2002; Пипер et al., 2005) груписане су на идентичан начин, уз коришћење принципа семантичке блискости, преузетог из лингвоконцептологије, и статистичке анализе која је послужила као метод за откривање структуре асоцијативних поља са центром, ближом, даљом и крајњом периферијом. Овакав методолошки приступ омогућава да се у једном лингвистичком истраживању дође до социолошки и културолошки релевантних података о религиозности у савременом руском и српском друштву. С друге стране, проширивање корпуса зборницима пословица и фразеолошким речницима омогућава дијахронијско посматрање религиозности. Материјал ексерциран из репрезентативних збирки пословица и

изрека у којима су кључне речи лексеми из семантичког поља «религија и Црква», као и из фразеолошких речника, служи, с једне стране, као мерило валоризације онога што се сачувало у најактивнијем делу језичке свести данашњих говорника, а с друге као основ за изношење претпоставки о томе који аспекти религиозности више нису актуелни у свести припадника двеју етносоциокултурних заједница.

Кључне речи: методологија лингвистичког истраживања, теолингвистика, религиозност, асоцијативна поља лексема, паремнолошки фонд, фразеолошки фонд.

LANGUAGE ABOUT RELIGIOUSNESS: METHODOLOGICAL SCHEMES OF RESEARCH

The analysis of associative fields of lexemes offers exceptionally rich material for exploring the connection between language and culture. These associative fields contain practically all data relevant for speakers of a given language at a specific period. The combination of the associative fields analysis with the analysis of other sources seems adequate for reconstructing the linguistic worldview, which sometimes varies even among peoples whose languages are historically and culturally related.

This paper shows how an analysis of associative fields of lexemes from the semantic field “religion and church” may reveal some indicators of religiousness in contemporary Russian and Serbian societies. In the investigation of the associative fields of the selected lexemes all reactions offered in associative sentences of the two languages (Караулов et al., 2002; Пипер et al., 2005) are grouped identically exploiting the principle of semantic closeness borrowed from linguoconceptology, which served as a method for identifying the structure of associative fields containing the center, near and furthest periphery. This methodological approach enables access to sociologically and culturally relevant data about religiousness in contemporary Serbian and Russian societies through linguistic research. On the other hand, expanding the corpus with collections of proverbs and phraseologic dictionaries enables a diachronic perception of religiousness. The material excerpted from representative collections of adages and

proverbs containing as key words lexemes from the semantic field “religion and church”, as well as from phraseologic dictionaries serves, on one hand, as a reference for evaluating what has been retained in the most active part of linguistic consciousness of today’s speakers, and, on the other hand, as a base for assumptions about which aspects of religiousness are no longer active in the minds of the members of the two ethno cultural communities.

Key words: methodology of linguistic research, theolinguistics, religiousness, associative fields of lexemes, paremiologic fund, phraseologic fund.

Др **Ксенија Кончаревић** је редовни професор Православног богословског факултета Универзитета у Београду, аутор научних монографија: *Настава страног језика на филолошким студијама: теорија и пракса*. Филолошки факултет, Београд, 1996; *Савремени уџбеник страног – руског језика: структура и садржај*. Завод за уџбенике и наставна средства, 2004; *Језик и православна духовност. Студије из лингвистике и теологије језика*. Каленић, Крагујевац, 2006; *Настава и методика наставе руског језика у Србији у XIX и XX веку: прилози за историју*. Славистичко друштво Србије – Чигоја штампана, Београд, 2010, *Руско-српски и српско-руски теолошки речник = Руско-сербский и сербско-русский богословский словарь*. Службени гласник, Београд, 2012, *Сакрална комуникација: норме, традиције, средства*. Православни богословски факултет – Институт за теолошка истраживања, Београд, 2013, више универзитетских уџбеника и приручника, као и више од 280 радова објављених у домаћим и страним часописима, тематским и зборницима са научних скупова. Области истраживања: лингводидактика, теолингвистика, социолингвистика, лингвокултурологија, лингвистичка русистика.

DPhil **Ksenija Končarević** is a full professor of the Faculty of Orthodox Theology of the Belgrade University and the author of the following monographs: *Foreign Language Teaching at the Philological Studies: the theory and the practice*. (Настава страног језика на филолошким студијама: теорија и

пракса.) The Faculty of Philology, Belgrade, 1996; *The Contemporary Textbook of Russian as a Foreign Language: the structure and the contents*. (Савремени уџбеник страног - руског језика: структура и садржај.) Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Belgrade, 2004; *Language and Orthodox Spirituality. Studies of Linguistics and the Theology of Language*. (Језик и православна духовност. Студије из лингвистике и теологије језика.) Kalenić, Kragujevac, 2006, *Teaching and Methodology of the Russian Language Learning in Serbia in 19th and 20th Centuries: Contributions to the History* (co-author with D. Damljanovic). (Настава и методика наставе руског језика у Србији у XIX и XX веку: прилози за историју.) Slavističko društvo Srbije – Cigoja štampa, Beograd, 2010, as well as the numerous university textbooks and reference books, more than 280 scientific papers and presentations read at scientific conferences in Serbia and abroad.

САЖЕЦИ / ABSTRACTS

Јелена Андрејић

Алфа Универзитет, Београд (Србија)

jelena.andrejic@alfa.edu.rs, jelenaandrejic10@gmail.com

Маја Милутиновић

Универзитет у Крагујевцу (Србија)

mmilutinovic@kg.ac.rs, maja.milutinovic77@gmail.com

КУЛТУРОЛОШКИ АСПЕКТИ СВАКОДНЕВИЦЕ У КЊИЖЕВНОМ СТВАРАЛАШТВУ СОЛА БЕЛОУА И ДАВИДА АЛБАХАРИЈА

У овом раду се испитују аспекти свакодневице у компаративној студији стваралаштва Сола Белоуа и Давида Албахарија. Намера је да се истраже они моменти књижевности који нам пружају увид у сличности и разлике у чину представљања и доживљаја свакодневног живота јунака америчке и српске (пост)модерне књижевности. Културолошки осврт на рецепцију улоге коју свакодневица има у бољем разумевању књижевног дела омогућава нам компарацију и детаљније испитивање проблема пружајући нам тиме нове одговоре. У поређењу јунака/интелектуалаца оба аутора може се уочити дијалектички однос оних карактеристика личности који настоје, унутар своје свакодневне егзистенције, да пронађу одговор на питање: „Ко сам ја? Ко су они?“ Тај однос нас и других, сопства и другог нам је, на овај начин, дат и као културолошка разлика у његовом схватању. Циљ је да се, помоћу теорија Анри Лафевра, Агнес Хелер и Цлоа Морана, покаже на које све начине у данашње време можемо да тумачимо и испитујемо проблеме свакодневице у књижевности, примењујући културолошке сличности и разлике у стваралашту поменутих аутора. На том путу разумевања уочићемо да, ма како другачији били јунаци по питању националности, окружења, историјских оквира и културе, срж њихових бића лежи у једноставној чињеници да се њихова свакодневна егзистенција увек своди на потрагу за сопством и на боље разумевање себе и других.

Кључне речи: свакодневица, култура, разлике/сличности, ја/други.

CULTURAL ASPECTS OF EVERYDAY LIFE IN LITERARY WORKS OF SAUL BELLOW AND DAVID ALBAHARI

This paper will tend to examine the aspects of everyday life in comparative study of works of Saul Bellow and David Albahari. The aim is to explore those moments of literature which offer the insight into similarities and differences in the act of presenting and experiencing everyday life by heroes of American and Serbian (post)modern literature. Cultural review of the reception of the role that everyday life has in better understanding of a literary work enables us the comparison and detailed examination of a problem, offering thus new answers. In the comparison of heroes/intellectuals of both authors, we can notice dialectical relation of those characteristics of a personality which strive, within their everyday existence, to find the answer to the question: "Who am I? Who are *they*?" That relation of us and others, the self and the other is given to us, in this manner, also as the cultural difference in its understanding. In this way, the aim is to show, by theories of Henri Lefebvre, Agnes Heller and Joe Moran, what are the possible ways of interpreting and examining the problems of everyday life in literature nowadays, applying cultural similarities and differences in literary works of aforementioned authors. In the process of understanding we will notice that, no matter how different heroes are in terms of nationality, surrounding, historical perspective and culture, the core of their beings lies in the simple fact that their everyday existence always comes down to the quest for the self and to better understanding of self and others.

Keywords: everyday life, culture, differences/similarities, I/other.

Универзитет у Београду (Србија)
tafriend08@gmail.com

НИКОЛЕТИНА БУРСАЋ – ЕВРОПЕЈАЦ ПОД ГРМЕЧОМ

Главни лик збирке приповедака Бранка Ћошића „Доживљаји Николетине Бурсаћа“ познат је у српској књижевности већ деценијама као чојствен јунак, добричина и шерет, чији су подвизи и шале давно присутни у говору. Међутим, овај рад има циљ да јунака представи у мало измењеном светлу комплексности његовог идентитета. Одвајајући се од локалног колорита и дневних ратничких активности, Николетина Бурсаћ у не тако ретким тренуцима показује завидну моћ опсервације, разумевања и решавања проблема иако је скоро неук. Осим тога, капацитет прихватања различитости делује врло савремено, па постаје прототип толерантног и далековидног Европејца, чији систем вредности подразумева валидне судове, ставове и уверења. Шаролики спектар искуства са различитим ликовима отвара му вратнице 21. века. У питању су споредни или епизодни ликови: ратни заробљеници, странци, Јевреји, Афроамериканци, мупкарци, жене, учењаци, Муслимани, деца. Према свакоме од њих Николетина Бурсаћ исказује мање-више поштовање, а понекад развија и негује снажна осећања, што се не очекује од врлог ратника босанских гудура. По свему судећи, Николетина је актуелан и далеко модернији лик него што је био интерпретиран у досадашњој књижевној критици.

Кључне речи: књижевни лик, Николетина Бурсаћ, идентитет, различитост, Европејац.

NIKOLETINA BURSAC – A EUROPEAN UNDER GRMEČ

The main character of the collection of short stories by Branko Ćopić "Experiences Of Nikoletina Bursac" is known in Serbian literature for decades as a brave hero, good man and prankster, whose exploits and jokes became part of everyday speech long ago. However, this paper aims to present him in a slightly different way due to the complexity of his identity.

Aside from local colour and daily warrior activities, Nikoletina Bursać often shows remarkable powers of observation, understanding and problem solving, although he is barely literate. In addition, the capacity of accepting diversity seems very modern, so he becomes the prototype of a tolerant and farseeing European, whose value system implies valid judgement, attitudes and beliefs. A colourful range of experience with various characters opens the gates of the 21st century for him. These are minor characters, whether episodic or repeated in several episodes: prisoners of war, foreigners, Jews, African Americans, men, women, scholars, Muslims, children. He shows some respect to each and every one of them, and sometimes develops and nurtures strong feelings, which is not expected of a brave warrior from a Bosnian gorge. Apparently, Nikoletina Bursać is a popular and far more modern character than interpreted in current literary criticism.

Keywords: literary character, Nikoletina Bursać, identity, diversity, a European.

Карина Авагјан

Универзитет у Београду (Србија)

karinka@sezampro.rs

ФРАЗЕОЛОГИЗМИ С ЕТНОНИМОМ КАО ПОСЕБАН ПРОБЛЕМ У ПРЕВОЂЕЊУ

Предмет овог истраживања су фразеологизми с етнонимом на руском и српском језику. Фразеологизми као специфичне језичке јединице фрагментарно откривају језичку слику света и представљају потешкоће како при учењу страног језика, тако и у превођењу на други језик. За њихово разумевање није довољно добро владати језиком, већ се мора познавати цео низ екстралингвистичких фактора. Када говоримо о фразеологизмима с компонентом етнонимом, тај низ се нужно проширује. Не можемо правилно превести значење фразеологизма с компонентом етнонимом уколико не познајемо постојећи однос говорника према одређеном народу и околности

стварања стереотипа о њему. Наравно, фразеологизми као најекспресивније језичке јединице су терисаће позитивни или, чепиће, негативни став носилаца језика према етносу описаном у фразеологизму. Неки од њих имају преводачке еквиваленте нпр. *словенска душа* (срп.) / *славянская душа* (рус.) и аналоге у оба језика, нпр. *итанска села* (срп.) / *китайская грамота* (рус.). Међутим, постоји велики број фразеолошких јединица које у други језик можемо пренети само описно.

Кључне речи: превод, фразеологизам, фразеолошка јединица (ФЈ), стереотип, језичка слика света.

PHRASEOLOGISMS CONTAINING ETHNONYMS AS A SPECIAL PROBLEM IN TRANSLATION

This paper focuses on phraseologisms containing ethnonyms in Russian and Serbian language. As particular linguistic units, phraseologisms reveal a fragmentary linguistic world view thus presenting difficulties in reading as well as translating to other languages. In order to understand them it is not enough to master a language, but one needs to be familiar with a whole range of extralinguistic factors. Phraseologisms containing ethnonyms particularly demand an extended set of these factors. One cannot translate these phraseologisms correctly unless they are familiar with the speaker's relationship with specific people and the circumstances that led to the creation of the stereotypes about the people. Undoubtedly, phraseologisms, as the most expressive linguistic units, suggest a positive, more frequently negative attitude of the speakers towards the ethnicity described in these expressions. Some of them have equivalents in other languages e.g. *Словенска душа* (Serbian) / *Славянская душа* (Russian) – *the Slavic soul*, or analogous forms in both languages, e.g. *итанска села* (Serb.) / *китайская грамота* (Rus.) – *It's all Greek to me*. However, there are many phraseologic units which are only descriptively translatable to other languages.

Key words: translation, phraseologism, phraseological unit (PU), stereotype, linguistic world view.

Irena Bilafer

Fakultet za menadžment, Herceg Novi (Crna Gora)

irta2@t-com.me

PRIMENA KOMUNIKACIJSKOG MODELA U PREVOĐENJU

Cilj ovog rada jeste ukazati na značaj prevođenja u savremenom komuniciranju kao i primene komunikacijskog modela u prevođenju. Prevođenje se vekovima smatralo „drugorazrednom aktivnošću“, „mehaničkim“ a ne „kreativnim“ procesom, za koje je sposoban svako sa osnovnim poznavanjem jezika koji nije njegov maternji, dok je profesija prevodioca posmatrana kao zanimanje „niskog“ statusa. Danas je usled globalizacije prevođenje svih vrsta poprimilo dimenziju međunarodnog masovnog načina komuniciranja a time se i nametnula potreba da prevođenje posmatramo kroz prizmu komunikoloških studija.

Ključne reči: komunikacija, prevođenje, komunikacioni model, dekodiranje, rekodiranje.

THE APPLICATION OF COMMUNICATION MODEL IN TRANSLATION

This paper examines the significance of translation in modern communication as well as communication model of translation. Namely, for centuries, translation has been perceived as a “secondary activity”, “mechanical” rather than a “creative” process, within the competence of anyone with a basic grounding in a language other than their own, and the occupation of translator was perceived as “low” status occupation. Today, due to the globalization in all areas of life, as well as political changes in the last decade especially, international exchange on all levels, from knowledge and technologies to people and goods, has been increased, and parallel with this, the requirements for translations also increased. Translation of all types gets the dimension of international mass manner of communication;

therefore, the need arises to perceive translation through the prism of communication studies.

Keywords: communication, translation, communication model, decoding, recoding.

Brankica Bojović

Alfa University, Belgrade (Serbia)

brankica.bojovic@alfa.edu.rs

CULTUROLOGICAL DIMENSION OF COGNITIVE SEMANTICS AND TRANSLATOLOGY

The first phase of semantic analysis is translation into an actual language (in this case English) by its expression in a universal metalanguage. The two main views of logic are ontological and epistemological. Apart from different logic types (propositional and predicate, higher-order logic, epistemological, temporal, descriptive, non-monotous) the usage of Saeed's predicate and propositional logic on human deduction is analysed.

Viewed from the aspect of *cognitive semantics*, it defines the truth of the meaning of sentences in the world, because on the basis of this approach there is no separation between linguistic knowledge and cognition. With this approach the door is opened to examining the relation between Semantics and Translatology as well as the concept of equivalence in the sense of the communicative ability to fulfill its functional aim.

Translation is determined by the position in the target-language culture and this is focused by functionalist translational theories. Emphasising the position of Katharina Reiss on translation quality, intralinguistic and extralinguistic standards will be also considered. The first determines the semantic and stylistic side, and the other the context, theme and time of the receiver and the sender of information and the way of expressing feelings in the blending of cultures and the language contacts.

Keywords: cognitive semantics, mental image, prototype, word meaning, sentence meaning, semantic extension.

КУЛТУРОЛОШКА ДИМЕНЗИЈА КОГНИТИВНЕ СЕМАНТИКЕ И ТРАНСЛАТОЛОГИЈЕ

Прва фаза семантичке анализе је превод на конкретан језик (у овом случају енглески), изражавањем универзалног метајезика. Два основна погледа на логику су онтолошки и епистемолошки. Поред бројних врста логика (пропозицијска и предикатна, логике вишег реда, модалне логике, епистемолошке, временске, описне, немонотоне) анализираће се употреба Саедове предикатне и пропозицијске логике на људско закључивање.

Са аспекта *когнитивне семантике* она дефинише истинитост значења реченица у свету у којем се посматра, јер по том приступу не постоји одвојеност лингвистичког знања од когниције. Овим приступом су отворена врата испитивању односа семантике и транслатологије и појма еквиваленције у смислу комуникацијске способности да испуни функционални циљ.

Превод је одређен позицијом у култури циљног језика, а то поентирају функционалистичке транслатолошке теорије. Акцентирајући ставове Катарине Рајс о квалитету превода, размотриће се интралингвистички и екстралингвистички стандарди. Први одређују семантичку и стилску страну, а други контекст, тему и време примаоца и пошиљаоца информације и начин изражавања осећања у прожимањима култура и језичким контактима.

Кључне речи: когнитивна семантика, ментална слика, прототип, значење речи, значење реченице, семантичка екстензија.

International Balkan University, Skopje (Macedonia)
cevikyildiray@yahoo.com

THE CLASH OF ETHNO-CULTURAL VIEWS IN THREE E.M. FORSTER'S NOVELS

The Edwardian period was one of rapid change; yet the basic structure of society remained unchanged. Class distinctions, social conventions and cultural values based on ethnicities/localities were rigid and remained so until the First World War. Accordingly, all through his fiction one feels Forster's underlying preoccupation with bourgeois values juxtaposed with local cultural aspects. Although he remained a respectable member of his class, he spiritually revolted against the conventions and inhibitions of the bourgeoisie as reflected in his travel novels. Forster sees the lack of sympathy and understanding of the public school-educated middle class people and their failures in maintaining desirable connections in foreign countries. As a result much of his work is a study of personal relationships leading to clash of values. In one of his essays, Forster asserts that personal relationships (affection, loyalty and comradeship) provide the only firm reality in a world of violence and cruelty. In a civilization which advocates causes and abstractions Forster declares that the personal is the most significant element. He believes that through the relationships with others we achieve insight and wisdom.

Considering his views on a variety of values, this study aims at examining the theme of “the clash of values” based on ethnicities in personal relationships in three of his novels: *Where Angels Fear to Tread*, *The Longest Journey* and *Howards End*, because these novels are the manifestations of a world view which is mainly based on the belief in the necessity of tolerance to various values in such a divided world, and importance of personal relationships to overcome all kinds of drawbacks of communication.

Keywords: culture, Sawston, bourgeoisie, affection, spiritual muddle, clashes.

СУКОБ ЕТНОКУЛТУРНИХ СТАВОВА У ТРИ РОМАНА Е.М.ФОРСТЕРА

Едвардијански период био је време брзих промена, док је основна структура друштва ипак остала непромењена. Класне разлике, друштвене конвенције и културне вредности засноване на етницитету/локалитету биле су чврсто дефинисане, а такве су и остале све до Првог светског рата. Сходно томе, у целокупном Форстеровом стваралаштву осећа се прожимајуће интересовање за супротстављање буржоаских вредности локалним културним аспектима. Према је остао цењени члан своје класе, духовно се побунио против конвенција и инхибиција буржоазије, што се да видети и у његовим путописним романима. Форстер примећује недостатак разумевања и саосећања код припадника средње класе, образованих у приватним школама, као и њихове неуспеле покушаје да у страним земљама остваре и одрже жељене везе. Услед тога, велики део његовог рада пружа проучавање личних односа који воде до сукоба вредности. У једном од својих есеја, Форстер тврди да лични односи (наклоност, оданост и пријатељство) представљају једину чврсту стварност у свету пуном насиља и округлости. Форстер наглашава да је, у цивилизацији која се залаже за циљеве и апстракције, најзначајнији елемент управо оно што је лично. Он верује да кроз односе са другим људима можемо достићи мудрост и проишљивост.

Имајући у виду његове ставове о разним вредностима, у овој студији ћемо покушати да истражимо тему „сукоба вредности“, одражену у улози етницитета у личним односима у његова три романа: *Тамо где анђели страхују да кроче*, *Најдуже путовање* и *Хауардс Енд*. Ова три романа су одабрана јер пружају поглед на свет који је махом заснован на веровању у неопходност толеранције према различитим вредностима у подељеном свету, као и у значај личних односа за превазилежење застоја у комуникацији.

Кључне речи: култура, Состон, буржоазија, пријатељство, духовна збрка, сукоби.

Sanja Čukić

Union University, Belgrade (Serbia)

cukic.sanja@gmail.com

NARRATION AS A BRIDGE BETWEEN CULTURES AND IDENTITIES IN AMY TAN'S *THE JOYLUCK CLUB*

The Joy Luck Club depicts two different generations of women who use their voices in order to question their own identities and cultural affiliation. Four older narrators in the novel are immigrants from China, while the younger ones, their four daughters, were brought up and raised in America. While mothers live in America and know American cultural patterns, their daughters lack this kind of knowledge concerning Chinese culture, since they have never been in China. The clash between two cultures leads the protagonists to many misunderstandings and communication problems. That is the reason why both mothers and daughters tell the stories in order to explain themselves to one another and finally overcome the differences which separate them. The purpose of the paper is to show the most important functions of narration in the novel, and highlight the importance of story-telling in the process of narrating which help the narrators finally bridge the gap between American and Chinese cultures.

Keywords: Amy Tan, *The Joy Luck Club*, narration, culture, identity.

НАРАЦИЈА КАО МОСТ ИЗМЕЂУ КУЛТУРА И ИДЕНТИТЕТА У *КЛУБУ РАДОСТИ СРЕЋЕ* ЕЈМИ ТЕН

Клуб радости среће приказује две различите генерације жена које користе свој глас како би преиспитале своје идентитете и културну припадност. Четири старије нараторке у роману су имигранткиње из Кине, док су млађе приповедачице, њихове четири ћерке, одгојене и одрасле у Америци. Док мајке живе у Америци и познају америчке културне образце, њиховим ћеркама недостаје знање о кинеској култури јер никада нису биле у Кини. Судар две културе протагонисткиње доводи до многих неспоразума и проблема у комуникацији. То је разлог због

којег и мајке и ћерке причају приче, оне објашњавају себе једне другима да би коначно превазишле разлике које их раздвајају. Сврха овог рада је да покаже најважније функције нарације у роману, и нагласи важност причања прича у процесу нарације, што коначно помаже нараторкама да премосте јаз између америчке и кинеске културе.

Кључне речи: Ејми Тен, *Клуб радости среће*, нарација, култура, идентитет.

Маја Ћук

Алфа универзитет, Београд (Србија)

maja.cuk@alfa.edu.rs

**КУЛТУРА У ОГЛЕДАЛУ „ДРУГОГ ТАЛАСА“ ФЕМИНИЗМА:
ЛЕТО ПРЕ СУМРАКА ДОРИС ЛЕСИНГ И *ЖИВОТИ ДЕВОЈАКА*
И ЖЕНА АЛИС МАНРО**

Ослањајући се на виђење Кејт Милет у делу *Сексуална политика*, у овом раду се анализирају и упоређују утицаји у формирању идентитета жена у оквиру англофоне културе у романима *Лето пре сумрака* Дорис Лесинг и *Животи девојака и жена* Алис Манро. У оба дела, објављена за време „другог таласа“ феминизма, види се како културолошке претпоставке у вези са позицијом жене у друштву имају улогу у пресудним животним изборима и важним стремљењима главних протагонисткиња. У роману *Лето пре сумрака* Дорис Лесинг, средовечна Кејт тек у зрелим годинама увиђа да је занемарила читав један аспект своје личности, подређујући се и прилагођавајући се културолошким виђењима о идеалној жени. Та њена спознаја утицаће на размислање и одабир животног пута њене младе познанице Морин. На сличан начин, реченице и поступци мајке главне протагонисткиње Дел у роману *Животи девојака и жена* Алис Манро, спречава је да се повинује и прихвати наметнут идентитет од стране своје културе. У оба романа, запажања и реакције поменутих јунакиња

представљају „огледало“ у коме се одсликавају стереотипи о половима и потешкоће жена да учине и кажу оно што би желеле, без осуде своје околине.

Кључне речи: Дорис Лесинг, Алис Манро, „сексуална политика“, култура, феминизам.

**CULTURE IN THE MIRROR OF “SECOND WAVE” FEMINISM:
THE SUMMER BEFORE THE DARK BY DORIS LESSING AND
LIVES OF GIRLS AND WOMEN BY ALICE MUNRO**

Relying on the theoretical view of Kate Millett in her work *Sexual Politics*, in this paper we analyze and compare the influence on identity formation in anglophone culture in the novels *The Summer before the Dark* by Doris Lessing and *Lives of Girls and Women* by Alice Munro. In both works, published during the “second wave” of feminism, it is evident how cultural presumptions about the position of a woman in the society play an important role in crucial life choices and important strivings of major protagonists. In *The Summer before the Dark* by Doris Lessing, a middle-aged Kate realizes in her mature years that she has neglected the whole part of her personality, subordinating and adjusting to the cultural beliefs about an ideal woman. That revelation will have the impact on the thoughts and the choice of life’s path by her younger acquaintance Maureen. In the similar way, sentences and actions of the mother of major protagonist Del in the novel *Lives of Girls and Women*, prevent her from subjugating and accepting a forced identity in her culture. In both novels, notions and reactions of the mentioned heroines represent “mirror” which reflects stereotypes about genders and difficulty for women to do and say what they would like to do and say, without disapproval of their environment.

Keywords: Doris Lessing, Alice Munro, *sexual politics*, culture, feminism.

Катарина Држајић
Универзитет у Београду (Србија)
katja.drzajic@gmail.com

ЏОН ФАУЛЗ КАО СКРИВЕНИ ФЕМИНИСТА: ЈУНГОВИ АРХЕТИПОВИ У РОМАНУ *ЧАРОБИЊАК*

Дела Џона Фаулса, једног од најзначајнијих аутора двадесетог века, сврставају се у пресек модернистичке и постмодернистичке књижевности. Познат као противних конзервативног размишљања, Фаулс је љубавне приче у својим романима приказао на изузетно жив начин, не либећи се да читаоцу приближи праве људске страсти и, често, себичне поступке. Такозвана затегнутост између полова чест је мотив романа аутора кога су често називали феминистом услед сопственог признања склоности да ствара женске јунаке који су доминантни у односу на мушке. Како је Фаулса интересовала модерна психологија, нарочито Јунгова теорија индивидуације и његови архетипови – анимус и анима, ови мотиви нарочито су изражени у делу *Чаробњак*. Чувени психоаналитичар сматрао је да особа која је достигла ниво потпуне индивидуалности живи у складу са аспектом своје психе који носи особине супротног пола. Но, проблем Фаулсовог јунака лежи у упорном одбацивању аниме у себи и трагању за отелотворењем архетипа у жени. Да ли је идеална половина Николаса Ерфа наизглед наивна и баршунаста Лили која не показује ни трунку грубости, или искварена Алисон која, очигледно, прихвата свој анимус? Циљ овог рада је да изложи карактеристике Јунгових архетипова у роману, као и да одгонетне шта је неопходно главном јунаку да достигне аутентичност којој безнадежно тежи.

Кључне речи: *анимус, анима, љубав, друштво, слобода.*

JOHN FOWLES AS A FEMINIST: JUNG'S ARCHETYPES IN *THE MAGUS*

The work of John Fowles, one of the most significant authors of the twentieth century, is critically positioned between modernist and postmodernist literature. A well-known opponent of conservative thinking,

Fowles depicted his love stories in an extremely vivid way, not hesitating to bring the reader closer to real human passions and often selfish actions. The so-called tension between sexes is a common motif of the novels written by this author who was often called a feminist due to, as he himself admitted, creating female characters who were dominant in comparison to men. As Fowles was interested in modern psychology, especially Jung's theory of individuation and his archetypes – animus and anima, these motifs are particularly visible in his novel *The Magus*. The famous psychoanalyst believed that a person who has reached full individuality lives in accordance with the aspects of their psyche that bear the characteristics of the opposite sex. Nevertheless, the problem of Fowles's protagonist lies in his persistent rejection of anima within him and the sole search for the embodiment of this archetype in a woman. Is Nicholas Urfe's ideal half the seemingly naive and velvety girl Lily who shows no trace of harshness or dirty Alison who apparently accepts her animus? The aim of this paper is to present the characteristics of Jung's archetypes in the novel, as well as to discover what is necessary for the main character to reach the authenticity which he has been desperately seeking.

Keywords: *animus, anima*, love, society, freedom.

Tatjana Dumitrašković
Univerzitet u Istočnom Sarajevu (BiH)
tanjadumi@yahoo.com

**SOCIAL AND CULTURAL CONTEXT OF SHAKESPEARE'S
THEATRE IN THE ELIZABETHAN AGE**

The paper deals with the social and cultural context within which Shakespeare created his plays. It tries to set Shakespeare's theatre within the ideological and material conventions of Elizabethan culture. The language and literary imagination of Shakespeare's plays shaped cultural values, social interaction and political control. The role of Elizabethan theatre was in progress with religious, cultural and socio-political change and it called into question the absolutist power of the Elizabethan state. By showing particular cultural norms and human actions within imaginary frames, Shakespeare's theatre invited its audience to think about those norms and actions. It described the tensions and contradictions of Elizabethan society and culture making them the subject of its plays. It represented a deep challenge to traditional ways of thinking because it failed to fit properly into current cultural structures and because it presented an alternative approach.

Keywords: Shakespeare, theatre, culture, society.

ДРУШТВЕНИ И КУЛТУРНИ КОНТЕКСТ ШЕКСПИРОВОГ ПОЗОРИШТА У ЕЛИЗАБЕТАНСКОМ ДОБУ

Предмет овог рада јесте друштвени и културни контекст у оквиру којег је Шекспир стварао своје драме. У раду ћемо покушати да одредимо положај Шекспировог позоришта унутар идеолошких и материјалних конвенција Елизабетанске културе. Језик и литерарна имагинација Шекспирових драма обликовали су културне вредности, друштвену интеракцију и политичку контролу. Уз верске, културне и друштвено-политичке промене, позориште је у Елизабетанском добу добило значајнију улогу и довело је у питање апсолутистичку моћ Елизабетанске државе. Приказујући одређене културне норме и људске радње, уоквирене имагинарним рамовима, Шекспирово је позориште позивало публику да размисли о тим нормама и радњама. Описивало је тензије и контрадикторности Елизабетанског друштва и културе тако што је то друштво и културу поставило за теме драма. Представљало је велики изазов за традиционални начин размисљања због тога што није успевало да се прикладно уклопи у структуре савремене културе и због тога што је нудило алтернативни приступ.

Кључне речи: Шекспир, позориште, култура, друштво.

Andrijana Đordan
Alfa University, Belgrade (Serbia)
andrijana.djordan@alfa.edu.rs

FACTORES SOCIOLINGÜÍSTICOS EN LA CREACIÓN DE TERMINOLOGÍA CIENTÍFICA

La creación de terminología científica representa un proceso complejo que depende de diversos factores, entre los que destacan los de tipo sociolingüístico. En este trabajo analizaremos la influencia de dichos factores en la creación de términos científicos. Nos ocuparemos de los recursos derivativos, léxicos y fraseológicos y de su papel en la formación de terminología científica. Prestaremos especial atención a los elementos socioculturales: la presencia de determinadas profesiones en la comunidad cuya lengua es la dominante; la tendencia hacia el purismo/internacionalismo lingüístico, así como las necesidades de los usuarios. Además, discutiremos las tendencias hacia la integración interna y externa, vistas desde la perspectiva de la terminología científica, la cual debe ser lingüísticamente correcta, sociolingüísticamente aceptable y también funcional. Abordaremos el problema desde la perspectiva de la política lingüística y de todas las direcciones de su actividad.

Palabras clave: factores socioculturales, terminología científica, política lingüística.

СОЦИОЛИНГВИСТИЧКИ ФАКТОРИ У ИЗГРАЂИВАЊУ НАУЧНЕ ТЕРМИНОЛОГИЈЕ

Изграђивање научне терминологије представља комплексан процес који зависи од бројних различитих фактора. Међу другима, као важни истичу се и социолингвистички критеријуми. У овом раду

покушаћемо да сагледамо како поменути фактори утичу на стварање научних термина. Позабавићемо се деривационим, лексичким и фразеолошким потенцијалима језика и њиховом улогом у изградњи научне терминологије. Посебну пажњу посветићемо социокултурним елементима попут заступљености одређене струке у заједници у којој је дати језик доминантан, склоности ка језичком пуризму/интернационализму и потреби корисника. Такође ћемо размотрити тенденције ка унутрашњој и спољној језичкој интеграцији, посматране из перспективе научне терминологије, за коју сматрамо да мора бити лингвистички исправна, социолингвистички прихватљива, али и функционална. Проблем ћемо сагледати и из перспективе језичке политике и свих праваца њеног деловања.

Кључне речи: социолингвистички фактори, научна терминологија, језичка политика.

Милош Д. Ђурић

Универзитет у Београду (Србија)
djuric@etf.rs, djuric@etf.bg.ac.rs

Марија Панић

Универзитет у Крагујевцу (Србија)
manapanic@yahoo.co.uk

Наталија Панић Церовски

Универзитет у Београду (Србија)
natalija.panic@fil.bg.ac.rs

ЕНГЛЕСКИ И ФРАНЦУСКИ ДИСКУРС У ОГЛЕДАЛУ УЖИВАЛАЦА ПСИХОАКТИВНИХ СУПСТАНЦИ

Наша полазна претпоставка јесте да дискурсна заједница уживалаца психоактивних супстанци користи специфичне језичке механизме у циљу размене информација међу припадницима ове дискурсне заједнице. Анализирамо дискурс уживалаца психоактивних супстанци у енглеском и француском језику. Опажања која износимо у раду заснована су на подацима прикупљеним како из усменог, тако и из писаног медијума. Наш корпус сачињавају: 1. књижевни текстови (енглеска и француска књижевна дела која се експлицитно односе на коришћење дроге), 2. неформални разговори са уживаоцима психоактивних супстанци (нативним говорницима), 3. аотирани интервјуи, 4. Интернет комуникација (блогови, форуми и Интернет ћаскаонице које припадају дискурсној заједници уживалаца психоактивних супстанци).

Нарочито бисмо желели да укажемо на извесне генерализације које су атестиране у нашим подацима из корпуса: лексичку једнообразност виђену у огледалу дискурсне заједнице уживалаца психоактивних супстанци, као и потребу за контекстуално-прагматичком интерпретацијом термина који припадају овој дискурсној заједници. Истовремено, покушаћемо да одговоримо на следећа питања: 1. Да ли дискурс уживалаца психоактивних супстанци испољава својства општег дискурса? 2. Да ли је могуће извршити деконтекстуализацију лексичких јединица типичних за ову дискурсну заједницу?

Кључне речи: дискурс уживалаца психоактивних супстанци, дискурсна заједница уживалаца психоактивних супстанци, усмени и писани корпус, анализа дискурса, семантика, деконтекстуализација, енглески језик, француски језик.

ENGLISH AND FRENCH DISCOURSE IN THE MIRROR OF PSYCHEDELIC SUBSTANCE USERS

Our starting assumption is that the discourse community of psychedelic substance users utilises specific language mechanisms aimed at exchanging information between the discourse community members. We analyse the discourse of psychedelic substance users in English and French. The observations that we make in our paper are based on the data that have been collected from both oral and written media. Our corpus is comprised of: 1. Literary texts (English and French literary output explicitly referring to drug use), 2. Informal conversations with psychedelic drug users (native speakers), 3. Annotated interviews, 4. Internet communication (blogs, forums and Internet chat pertaining to the psychedelic substance users' discourse community).

In particular, we would like to draw attention to certain generalisations that have been attested in our corpus data: the lexical uniformity seen in the mirror of discourse community of psychedelic substance users, as well as the need for contextual-pragmatic interpretation of terms pertaining to this discourse community. At the same time, we shall try to respond to the following questions: 1. Does the psychedelic substance users' discourse display the general discourse properties? 2. Is it possible to decontextualise the lexical items typical of this discourse community?

Keywords: psychedelic substance users' discourse, psychedelic drug users' discourse community, oral and written corpus, discourse analysis, semantics, decontextualisation, the English language, the French language.

Sándor Földvári

Debrecen University (Hungary)

alexfoldvari@gmail.com

**ANCIENT MOTIVES AND CLASSICAL POETIC FORMS IN THE
BALTIC LITERATURES
– THEIR FUNCTIONS AND PLACES IN THE CONTEMPORARY
EAST EUROPEAN CULTURES**

The classicism and romanticism were special in East European literatures as the national awakening motivated the classicist cult of ancient forms and

themes. Moreover, it continued after the classicism as reflected in the forms and motives, too. Thus „the great national past“, the „virtues lost“ and such commonplaces in the East European literatures were connected to the using of classical metres, as the Greek-Latin forms were good tools for expression these national feelings.

Then, in modern times, these literary traditions gave more chances to poetical experiences of the „poeta doctus“ as Estonian Ain Kaalep in the second half of the 20th century. Then, the postmodern poets work with enriched storage in these literatures.

Lithuanian literature has extremely special possibilities as the language is very similar to the Ancient

The questions raised by the author at conferences* in Vilnius, Stockholm and Tartu, are as follows: to what extent is national poetry determined by the character of the particular language; then to what extent can these literatures be coloured by the living ancient Greek-Latin traditions; then how these classical motives and forms are reflected and accepted in the Baltic postmodern poetries.

Author has been dealing with this topic for one and half a decade of years and he is going to share his opinion and confront also contribute his viewpoints by consulting different specialists in Baltic literatures.

Keywords: reception of classics, metric verses, Ain Kaalep, Mihaly Babits, Estonian verse forms, Hungarian verse forms, Old-Greek prosody, Lithuanian verse forms.

*Reception Of The Classical Greek-Latin Forms By Contemporary Estonian Poetry. = *Comparative Literature Today: Theory And Practice* Vilnius, 1999. May 14-16. — Reception Of The Classical Greek-Latin Forms In The Contemporary Estonian Poetry = *3rd Congress of Baltic Studies in Europe, Stockholm*, 1999. June 17-20. — Reception Of The Classical Greek Forms In The Contemporary Estonian And Hungarian Literatures. = *3rd International Conference Of The EACL [=Estonian Association of Comparative Literature], Tartu, October 3-6, 1999.*

**АНТИЧКИ МОТИВИ И КЛАСИЧНЕ ПЕСНИЧКЕ ФОРМЕ У
БАЛТИЧКОЈ КЊИЖЕВНОСТИ – ЊИХОВА УЛОГА И МЕСТО И
САВРЕМЕНИМ ИСТОЧНОЕВРОПСКИМ КУЛТУРАМА**

У источноевропским књижевностима класицизам и романтизам су били посебни по томе што је национално буђење инспирисало класицистички култ античких форми и тема. Осим тога, и након класицизма овај култ је наставио да живи у формама и мотивима. На тај начин, „славна национална прошлост“ или „изгубљена част“ и слична општа места у источноевропским књижевностима били су везани за употребу класичног метра, јер су грчко-латинске форме биле погодне за изражавање националних осећања. Након овог периода, поезика модерности је више простора поклањала поетском искуству „поете доктуса“ као на пример естонски песник Аин Каалеп у другој половини 20. века. Постмодерни песници затим на располагању имају обogaђени књижевни фонд.

Литванска књижевност располаже изузетним језичким могућностима. Језик је веома сличан античком грчком, због чега песници имају могућност да, уколико желе, упражњавају класичне форме.

Аутор овог текста је на конференцијама у Виљнусу, Стокхолму и Тарту поставио следећа питања: до које мере је поезија одређена карактеристикама језика на коме је написана, до које мере постојеће грчко-латинске традиције утичу на ове књижевности, и на који начин се класичне форме и мотиви рефлектују и прихватају у балтичкој постмодерној поезији. Аутор овог текста се петнаест година бави поменутиим питањима и изнеће своја виђења тумачећи различите стручњаке за балтичке књижевности.

Кључне речи: рецепција класичних дела, метрички стих, Аин Каалеп, Михаљ Бабич, форме естонског стиха, форме мађарског стиха, старогрчка прозодија, форме литванског стиха.

Марија Глишић Дуновић

Универзитет у Београду (Србија)

loladusa@gmail.com

**КЊИЖЕВНОСТ СЕВЕРНОАМЕРИЧКИХ СТАРОСЕДЕЛАЦА:
ОД ПЕСМЕ ДО ПРИЧЕ, ИЗ СПОКОЈА У НЕМИР**

Дуго оспоравана и споро признавана, књижевност северноамеричких староседелаца, схваћена као писмени дискурс, у свом непрецизном називу крије оксиморонску тајну јер се све до првог контакта урођеника са колонизаторима ова књижевност развијала у оквиру усмене традиције. Најранију домородачку литерарну ризницу чиниле су обредне песме и молитве извођене у ритуалним церемонијама које су одражавале митолошко и етнолошко богатство племенских народа. Обједињени „грехом” који су починили према европским освајачима – љубављу према природи и својој земљи, спремни да их одбране, а несвесни да су покорени, први становници Северне Америке, успели су да превладају историјски и културолошки шок који их је задесно. Након покушаја незапамћеног систематског истребљења, захваљујући антрополошким, психолошким, етичким и језичким особеностима отелотвореним у литерарном изричају, ови су народи преживели да би испричали своју причу.

Надарени говорници, мирољубиви иако неписмени, пришедали су пуританским мисионарима о својој племенској традицији. Тако запамћена историја, и оно што се од истине није изгубило у преводу на енглески језик и што је уредник белац одобрио, записано је као најранија урођеничка књижевност. Аутобиографије и приче о трикстеру, током осамнаестог и деветнаестог века, заменила је „књижевност протеста” у доминантној романескној форми да би се током двадесетог века чуо и пробуђени глас домороткиња. Освећивање, првенствено светске књижевне критике и публице, догодило се 60-тих година двадесетог века у доба „индијанске ренесансе” поновним исписивањем колонијалне историје и превазилажењем стереотипа када је књижевност северноамеричких староседелаца измештена с маргина и призната за канонске вредности америчке књижевности.

Кључне речи: северноамерички староседеоци, усмена традиција, књижевност.

FIRST PEOPLES' LITERATURE: LITERARY PATH FROM SONGS TO STORIES, FROM SERENITY TO UNREST

First Peoples' literature has been denied for a long time and slowly recognized. If it is understood as a written discourse, in its imprecise oxymoronic name, indigenous literature hides a secret since this literature has been developing within the oral tradition until the first contact of the natives with the colonizers. The earliest indigenous literary treasury consists of ritual songs and prayers performed during ritual ceremonies, reflecting the mythological and ethnological wealth of the tribal peoples. In the eyes of the European invaders, the first inhabitants of North America, unaware that they were subdued, were guilty for loving the nature and the country, ready to defend them, though. However, natives have managed to overcome the historical and cultural shock. After the attempt of an unprecedented systematic extermination, thanks to their anthropological, psychological, ethical and linguistic characteristics embodied in the literary expression, these peoples lived to tell the truth about it.

Gifted native speakers, peaceful although illiterate, narrated to the Puritan missionaries about their tribal traditions. The remembered history, ultimately approved by white editor, and what was left of the truth and was not lost in the translation into English, was written as the earliest indigenous literature. In the eighteenth and nineteenth centuries autobiographies and the trickster stories were replaced by the protest literature in the dominant novelistic form whilst in the twentieth century the indigenous female voice was awakened. Awareness of the world literary critics and the audiences afterwards, happened in the 1960s, at the time of The Indian Renaissance. The colonial history was rewritten then and the stereotypes were overcome when the First Peoples' literature moved from the margins and was recognized as canonical values of American literature.

Keywords: First Peoples, oral tradition, literature.

Giridhar Gopal

Bhabha Atomic Research Centre, Mumbai (India)

gopal.giridhar@rediffmail.com

LOS COMPONENTES NACIONALES Y CULTURALES DENTRO DE UNIDADES LEXICAS Y DE MODISMOS DURANTE SU TRADUCCION DE UN IDIOMA AL OTRO

En este artículo se trata de los problemas durante la traducción de palabras y de modismos de un idioma al otro, especialmente cuando eso pertenece a la traducción de componentes nacionales y culturales (CNC). Como miraremos más adelante, la traducción de los modismos universales y nacionales, es decir, cuando la realidad para ambos idiomas es igual, la dificultad no está tan grande en comparación con el caso con CNC. Tanto en el primer caso, como en el segundo, el traductor debe utilizar el método de traducción con corta descripción. El también debe buscar por método de comparación las realidades similares entre el par de lenguas. En los diccionarios bilingües y multilingües, los traductores- especialistas en este dominio requieren de dar una corta descripción para estas componentes especiales y esto, por supuesto, no es fácil. En este trabajo también hemos dicho que las palabras de una lengua no siempre tienen palabras como equivalentes en otra lengua y así como para modismos (modismo de una lengua \neq modismo de otra lengua *totalmente y siempre*). La siguiente descripción está ilustrada con ejemplos de español, ruso y dravídico.

Palabras claves: modismo, componentes nacionales y culturales, traducción, lengua principal.

ПРЕВОД НАЦИОНАЛНИХ И КУЛТУРНИХ ЕЛЕМЕНАТА У ЛЕКСИЧКИМ ЈЕДИНИЦАМА И МОДИЗМИМА

У овом раду говори се о проблемима који настају приликом превода речи и модизама с једног језика на други, нарочито када су у питању национални и културни елементи (НКЕ). Како ћемо и видети у даљем тексту, приликом превода општих и националних модизама, тј. када је контекст стварности оба језика исти, нема већих потешкоћа, као што је то случај са НКЕ. У обе ситуације преводници треба да се служе методом превођења која подразумева краћи опис. Такође, путем

метода компарације потребно је потражити сличност између стварности двају језика. У двојезичним и вишејезичним речницима преводиоци специјализовани за ову област захтевају краћи опис ових посебних елемената, што, наравно, није лако. У овом раду истаћи ћемо да једна реч у неком језику нема увек еквивалентну реч у другом, што важи и за модизме. Опис који следи илустрован је примерима из шпанског, руског и дравидског.

Кључне речи: модизам, национални и културни елементи, превод, први језик.

Malika Hammouche

Es senia University, Oran (Algeria)

malikahammouche@hotmail.fr

**EMECHETA'S AFRICANESS IN *THE JOYS OF MOTHERHOOD*
(1979)**

Africa was literarily unheard of for many centuries. Yet that does not mean that it has no history, or no literary tradition as argued by Hegel's dictum. On the contrary, this literature has a long oral tradition. "Orality" has been inserted into their way of writing although the language used is the colonisers' and not the native one. The modern African writer brings his/her originality into literature by using some efficient tools of formulation such as proverbs,

sayings, folktales and songs. These elements are used to alter the European languages to suit African surroundings and this, partly, represents his/her “Africaness” as it was called by Emenyonu, also called “tropicalities” in African literary writings in English where literary aesthetic, language use and discourse are culturally embedded.

History has contributed to combine this oral tradition to the written one. One of the results of that combination is what Kachru considered as “nativized English” where various linguistic devices such as lexical innovations, translation equivalence, contextual redefinition and rhetorical and functional styles are used to contextualise English in the native culture of the author.

The African Novel can be considered as a hybrid of the Oral tradition typical to Africa and the imported literary form of Europe. The conflict generated by the meeting of the African and the European in the African literature written by women is quite interesting to know more about the consequences of these contacts as illustrated in literature, and makes of Emecheta’s *The Joys of Motherhood* (1979) a case which is worth investigating through a postcolonial reading.

This work consists of highlighting the different linguistic devices and the plot structure used by Emecheta in this novel reflecting her African culture. Her Africaness is expressed through her use of time in the narrative as well. This traditional temporality, called synchronicity, is underlined and contrasted with western diachronicity.

Keywords: Africaness, linguistic devices, synchronicity, diachronicity.

АФРИКАНСТВО БУЧИ ЕМЕЧЕТЕ У РАДОСТИМА МАЈЧИИСТВА (1979)

За Африку се, у књижевном смислу, много векова није ни знало. То пак не значи да она нема историју или књижевну традицију, као што је тврдио Хегел. Напротив, афричке књижевности поседују дугу оралну традицију. Елементи оралне књижевности усађени су и у начин писања иако језик који се користи није матерњи, већ језик колонизатора. Модерни афрички писци чине своју књижевност

оригиналном помоћу делотворних средстава изражавања, као што су пословице, изреке, народне приче и песме. Овакви елементи користе се за измену европских језика не би ли се они прилагодили афричком окружењу, а делом и за представљање ауторског „африканства“, како је тај појам одредио Еменјону, или „тропикалности“ у афричким књижевним делима на енглеском, у којима се користе културно одређена књижевна естетика, језик и дискурс.

Историја је допринела комбиновању оралне традиције са писаном књижевношћу. Један од резултата такве комбинације јесте језик који је Кахру назвао „одомашеним енглеским“, у којем се различита лингвистичка средства, као што су лексичке иновације, преводна еквиваленција, контекстуално редеофинисање, реторички и функционални стилови, користе ради контекстуализације енглеског језика у матерњој култури аутора.

Афрички роман се може сматрати хибридом насталим спајањем оралне традиције типичне за Африку са књижевном формом увезеном из Европе. Конфликт који настаје из сусрета афричког и европског у афричкој књижевности коју су стварале жене посебно је занимљив, јер ова књижевност пружа сазнања о последицама таквих сусрета, те је у том смислу Емечетин роман *Радости мајчинства* (1979) пример вредан проучавања и тумачења у постколонијалном кључу. Фокус овог рада биће на наглашавању различитих лингвистичких средстава и структуре заплета коју Емечета користи у овом роману да би одразила своју афричку културу. Њено африканство је такође изражено и употребом времена у наративу. Традиционална темпоралност, или синхронизитет, наглашена је и супротстављена са западном оријентисаношћу на дијахронију.

Кључне речи: африканство, лингвистичка средства, синхронизитет, дијахронија.

Katalin Hegedűs

Univerzitet u Novom Sadu (Srbija)

picurka2@gmail.com

ПРИКАЗ ВОЈВОЂАНСКИХ НЕМАЦА У РОМАНИМА ВОЈВОЂАНСКИХ МАЂАРА (У МЕЂУРАТНОМ ПЕРИОДУ)

Територија Бачке и Баната је позната по плодној земљи и мултикултуралности. Суживот војвођанских националности и њихова заједничка историја је оставила трага како у мађарским, тако у српским и у немачким романима.

Предмет овог рада је истраживање културно-литерарног живота Мађара и Немаца у Југославији у међуратном периоду. Одрас овог живота срећемо у разноликим семантичким вредностима мањинске културе, у периодичним публикацијама, али и у белетристици – у романима, новелама и приповеткама.

У свом раду прикупила сам погледе и ставове мађарских аутора о војвођанским Немцима. Из аутобиографских романа петоро мађарских романсијера из Војводине истражила сам карактеристике, стереотипе, социјални положај и понашање Немаца. Троје писаца (Herczeg Ferenc (1863, Врпац – 1954, Будимпешта), Molter Károly (1890, Врбас – 1981, Targu Mures), Herceg János (1909, Сомбор – 1995, Сомбор)) су помађарени Немци, који су добровољно и свесно постали Мађари, нису били жртве мађаризације; а двоје (Gion Nándor (1941, Србобран – 2002, Сегедин), Csépe Imre (1914, Мали Иђош – 1972, Суботица) Мађари рођени већ као припадници мањинског народа.

Желим да истакнем да у раду не дотичем питања литерарних вредности романа, нити њихове заплете или поруке. Не анализирам ни главне ни споредне ликове, не пратим њихов развој, проучавам и тумачим једино перцепцију војвођанских Немаца.

Циљ рада је увид у међусобне односе мађарске и немачке мањине који су пројижирани на пољу културе, књижевности у новонасталој држави, Југославији. Међуратни период, у којем се претежно одигравају романи, посебно је интересантан, јер су Мађари тада постали мањински народ на територији Војводине, и тек од онда су почели да се упознају са осталим мањинама, тако и са Немцима. Троје мађарских писаца немачког порекла су остали при новостеченом

идентитету и као такви дају опис некада сопственог народа. Двоје Мађара пак карактеришу Немце искључиво из привредног аспекта.

Социокултурни аспект, литуратурни и културно-социолошки метод омогућавају у највећој мери приказ многостране повезаности са околином. Анализе текстова и позитивистички метод дају жељену синтезу.

Кључне речи: Швабе, асимилација, мађаризација, социјални положај мањина, идентитет.

PORTRAYAL OF VOJVODINA GERMANS IN THE NOVELS OF VOJVODINA HUNGARIANS (IN THE INTERWAR PERIOD)

The territory of Bačka and Banat is known for fertile lands and multiculturalism. The coexistence of Vojvodina nationalities and their common history has left a trace in the Hungarian, Serbian and German novels.

The topic of this paper is the research of Hungarian and German cultural and literary life in Yugoslavia during the interwar period. The reflection of this life can be seen in the diverse semantic values of the minority culture, periodical publications, but also in belles-lettres – novels, short stories and tales.

In my paper I have collected the opinions and views of Hungarian authors on Vojvodina Germans. Through the autobiographical novels of five Hungarian novelists I have researched the characteristics, stereotypes, the social position and the behaviour of Germans. Three writers (Herczeg Ferenc (1863, Vršac – 1954, Budapest), Molter Károly (1890, Vrbas – 1981, Targu Mures) Herceg János (1909, Sombor – 1995, Sombor)) are “Hungarified“ Germans, who voluntarily and knowingly became Hungarians, and were not the victims of Hungarization; two of them (Gion Nándor (1941, Srbobran – 2002, Segedin), Csépe Imre (1914, Mali Idoš – 1972, Subotica) were Hungarians born into a minority.

I wish to point out that, in the novel, I do not touch upon the questions of the novels’ literary value, nor their plots or messages. I do not

analyze the main or minor characters, I do not track their development, I'm only studying and interpreting the perception of Vojvodina Germans.

The goal of the paper is to provide insight into the mutual relations of the Hungarian and German minorities in the field of culture, and literature in the newly-formed state of Yugoslavia. For the most part the novels take place during the interwar period. This is particularly interesting, because it was at that time that the Hungarians became a minority people in Vojvodina, and only since then had they begun to get to know other minorities, including Germans. The three Hungarian writers of German origin had kept their newly acquired identity and as such give a description of their former people. The two Hungarians, however, describe the Germans from a solely economic aspect.

The sociocultural aspect, literary and cultural social method for the most part enable the illustration of the multilateral connection with the environment. The text analyses and the positivist method provides us with the desired synthesis.

Keywords: Jerries, assimilation, Hungarization, social position of minorities, identity.

Kathleen Heil

University of Arkansas (USA)

kheil@uark.edu

ROUGH MAGIC: VIEWING SHAKESPEAREAN ADAPTATIONS THROUGH THE LENS OF TRANSLATION

Bless the, Bottom, bless thee! Thou art translated.

—Peter Quince,

A Midsummer Night's Dream, Act III, Scene 1

Adaptations, whether they take shape as operas, dances, or as textual incarnations in other languages, differ from their originals. Although this is an obvious statement, it is one worth remembering if we are to consider the

expectations that adaptations often incur. Adaptations, like translation, are often (mis)understood as “true” or “false” replications or reproductions of the original works. Consider for a moment the language often used when describing translations and adaptations: “faithful”/“unfaithful”, “betrays”, “taking liberties”, “free”, “loose”, “accurate”/“inaccurate”, to name only a few key words and phrases. But it is problematic at best to constrain our understanding of adaptations through the misguided lens of matching features. By examining contemporary operatic adaptations of some of Shakespeare's most famous plays, and by drawing on contemporary models of translation articulated by prominent translators, my presentation will aim to enrich our understanding of current approaches to both translation and artistic adaptations.

Keywords: translation studies, interdisciplinary, humanities, cultural studies, literature.

ГРУБА МАГИЈА: ПОСМАТРАЊЕ ШЕКСПИРОВИХ АДАПТАЦИЈА КРОЗ ПЕРСПЕКТИВУ ПРЕВОДА

Прекрсти се, Вратило! Прекрсти се! Ти си се преобразио.
- Дуња, *Сновићење у ноћ иваньску*, III чин, 1. сцена
(превод Велимира Живојиновића)

Било да се појављују у облику опере, плеса или текстуалног остварења на другом језику, адаптације се разликују од својих оригинала. Иако је ова тврђа очигледно истинита, вреди је имати на уму приликом разматрања очекивања која адаптације често постављају. Као и преводи, адаптације се често (погрешно) схватају као „истините“ или „лажне“ реплике или репродукције оригиналног дела. Ако се осврнемо на језик којим се најчешће описују преводи и адаптације, уочавамо неке од кључних речи и израза који се користе: „веран“ – превод може бити веран оригиналу, или „леп“ а неверан може „издати“ оригинал, „узети за слободу“, бити „слободан“, „приближан“, „тачан“ или „нетачан“. Међутим, ограничавање нашег схватања адаптација на варљиву перспективу поклапања са оригиналом јесте проблематично. Кроз проучавање савремених

оперских адаптација неких од најчувенијих Шекспирових драма и ослањање на савремене моделе превођења, које су формулисали истакнути преводиоци, аутор овог излагања ће покушати да обогати наше схватање модерних приступа превођењу и уметничким адаптацијама.

Кључне речи: студије превођења, интердисциплинарност, хуманистика, студије културе, књижевност.

Сања Јосифовић Елезовић

Универзитет у Бањалуци (БиХ)

sanjajosifovic@gmail.com

ПРЕДУСЛОВИ ОДРЕЂИВАЊА КОНСТРУКТА У ВРЕДНОВАЊУ ВЕШТИНЕ ЧИТАЊА У НАСТАВИ СТРАНОГ ЈЕЗИКА

У раду се разматрају специфичне карактеристике читања матерњег и страног језика, различите подвештине и врсте које овај сложени процес обухвата и које би савремени наставник страног језика морао да зна и подробније разматра да би ефикасније развијао и вредновао ову вештину унутар страног језика у интегрисаној и комуникативној настави страног језика у будућности.

Кључне речи: конструкт, наставник страног језика, подвештине читања, вештина читања, вредновање страног језика, вредновање вештине читања, врсте читања.

PRECONDITIONS FOR DEFINING THE CONSTRUCT IN ASSESSING READING SKILL IN FOREIGN LANGUAGE INSTRUCTION

The paper examines specific characteristics of reading in one's native and in foreign language, different subskills and kinds involved in this complex process, which a modern foreign language teacher ought to know and seriously take into consideration in order to develop and assess this skill more efficiently within the foreign language in an integrated, communicative foreign language instruction in the future.

Keywords: construct, foreign language assessment, foreign language instructor, reading kinds, reading skill, reading skill assessment, reading subskills.

Милан Д. Јовановић

Алфа универзитет, Београд (Србија)

milan.jovanovic@alfa.edu.rs

ЕТНОЦЕНТРИЗАМ И МУЛТИКУЛТУРАЛИЗАМ КАО ЕТИЧКИ ПРОБЛЕМИ

У овом тексту разматрају се (1) етноцентризам и културализам и (2) мултикултурализам. Тежиште рада је у делу текста: (3) етичке дилеме опредељивања за мултикултурализам у условима и околностима сукоба култура.

Већина данашњих друштава су мултикултурална, Етноцентризам и културализам (као варијанте исте теорије), међутим, користе се још увек као ефикасни механизми за учвршћивање сарадње у некој групи или организацији. То је израз непостојања других развијених облика и метода сарадње у свим областима, па и у култури, на нивоу институција у друштву или на основу моралних кодекса. Етноцентризам, као и културализам, може да буде и основа за

фаворизовање припадника једне културе и основа за дискриминацију оних „другачијих“.

Мултикултурализам је израз високо развијене свести о процесу укључивања разних језичких, верских, етничких и других мањинских заједница у процес нарастања културе без губљења своје посебности. Мултикултурализам смањује појаве дискриминације по било којој основи и омогућава сарадњу на свим подручјима, од привређивања и културе до политике.

Свака индивидуа у савременом друштву, захваћеном процесом глобализације, има дилему: одредити се за мултикултурализам као израз индивидуалне етичности, или прихватити етноцентризам као захтев моралног кодекса друштва којем припада. Која је мера и које су границе личног учествовања у процесу савремених сукоба култура и цивилизација, који могу, у крајњој инстанци, да угрозе човеков опстанак?

Кључне речи: етноцентризам, културализам, мултикултурализам, сукоб култура, глобализација.

ETHNOCENTRISM AND MULTICULTURALISM AS ETHICAL PROBLEMS

This paper considers (1) ethnocentrism and culturalism, and (2) multiculturalism. The focus of the paper is in the section (3) ethical dilemmas opting for multiculturalism in the conditions and circumstances of the clash of cultures.

Most of today's societies are multicultural. However, ethnocentrism and culturalism (as variants of the same theory) are still used as an effective mechanism for strengthening cooperation in a group or organization. It is an expression of the lack of other advanced forms and methods of cooperation in all fields, including culture, at the level of society or on the basis of moral codes. Ethnocentrism and culturalism can be the basis for favoring members of one culture and the discrimination of those who are "different" .

Multiculturalism is the expression of a highly developed awareness of the process of inclusion of different linguistic, religious, ethnic and other minority communities in the process of growing cultures, without losing its uniqueness. Multiculturalism reduces the occurrence of discrimination on any grounds and encourages cooperation in all fields, from economy to politics and culture.

Each individual in modern society, affected by the process of globalization, has an ethical dilemma: to opt for multiculturalism as an expression of individual ethics, or accept ethnocentrism as a requirement of the moral code of the society to which he/she belongs. Or, what is the measure and what are the limits of personal participation in the process of contemporary clash of cultures and civilizations, which may, ultimately, threaten human survival on this planet?

Keywords: ethnocentrism, culturalism, multi-culturalism, the clash of cultures, globalization.

Наташа Јовановић

Народна библиотека Србије (Србија)

natasa.jovanovic@nb.rs

КУЛТУРА НАРОДА НАСИ КРОЗ ПРИЗМУ НАСИ-СРПСКОГ РЕЧНИКА ДРАГАНА ЈАНЕКОВИЋА

Народ Наси (познат и под називима Наха, Нарн, Моша, Моси, Лоло, Донгба, „Монголи југа“), једна су од 56 етничких мањина у Кини. Има их око 300.000 и настањени су углавном у древном граду Лиђианг – провинција Јунан.

Филозофија живота народа Наси почива на Донгба религији, названој према свештеницима и мудрацима тзв. Донгбама, главним преносиоцима и чуварима традиције, културе, језика и писма. Старе Донгбе су своје религиозне сутре писали пиктографским писмом које данас, на читавом свету, уме читати једва неколицина људи.

Привучен лепотом Донгба културе, која се 2003. године нашла на листи светске културне баштине, српски дипломата Драган

Јанековић је 2005. године објавио *Наси-српски речник* са 1803 пиктограма о језику, култури, обичајима, веровањима, традицији и свакодневном животу народа Наси.

Осим пиктограма са значењима и изговором прилагођеним српској фонетици, *Наси-српски речник* садржи упутства за читање Донгба рукописа, преводe три античка Донгба рукописа на српски језик и српску поему „Смрт мајке Југовића“ препевану на Донгба хијероглифе.

Тумачећи магичне пиктограме *Наси-српског речника*, од појединачних слика креираћемо велелепни мозаик ове надасве занимљиве и аутентичне древне културе.

Кључне речи: *Наси-српски речник*, Драган Јанековић, Наси, Донгба, култура, етничка мањина, Кина, Јунан, Лиђианг, језик, писмо, пиктограм, пиктографско писмо, хијероглифи, *Смрт мајке Југовића*.

THE CULTURE OF THE NAKHI PEOPLE THROUGH THE PRISM OF THE NAKHI-SERBIAN DICTIONARY BY DRAGAN JANEKOVIĆ

The Nakhi people (also known as Naxi, Nari, Mosha, Mosuo, Lolo, Dongba, "the Mongolians of the south") are one of the 56 ethnic minorities in China. There are about 300,000 of them and most reside in the ancient city of Lijiang, in the Yunnan province.

The philosophy of the Nakhi rests upon the Dongba religion, named after the priests and sages, the so-called Dongbas, the main carriers and keepers of traditions, culture and the script. The old Dongbas wrote their sutras in a pictographic script that only a few people in the world are able to read today. Drawn by the beauty of the Dongba culture, which in 2003, was accepted as a written world heritage, the Serbian diplomat Dragan Janeković in 2005 published the *Nakhi-Serbian dictionary* with 1803 pictograms about language, culture, customs, beliefs, traditions and the everyday life of the Nakhi people.

Apart from the pictograms, with the meanings and pronunciation adapted to Serbian phonetics, the *Nakhi-Serbian dictionary* also contains reading instructions for the Dongba script, the translations of three ancient

Dongba manuscripts into Serbian and the Serbian poem “The Death of the Mother Jugovich” rendered in verse into Dongba hieroglyphics.

By interpreting the magical pictograms of the *Nakbi-Serbian dictionary*, from individual pictures we create a magnificent mosaic of this immensely interesting and authentic ancient culture.

Key words: *Nakbi-Serbian dictionary*, Dragan Janeković, Nakhi, Dongba, culture, ethnic minority, China, Yunnan, Lijiang, language, script, pictogram, pictographic script, hieroglyphics, *The Death of the Mother Jugovich*.

Слободан Д. Јовановић

Факултет за правне и пословне студије, Нови Сад (Србија)

jovanovic072@sbb.rs

ПРЕВОЂЕЊЕ ЈЕДНОКРАТНО ПРИМЕЊЕНИХ ЛЕКСИЧКИХ КРЕАЦИЈА – КРЕТАЊЕ НЕУГАЖЕНОМ СТАЗОМ

Овај рад прихвата чињеницу да превод најчешће није у стању да пренесе оригинал сасвим доследно преваходно због тога што су односи између елемената у оквирима свих језичких нивоа у два језика углавном врло различити. Међутим, кад је реч о проблемима превођења лексике и фразеологије с доминантном културном компонентом, постоји уверење да су они још више узроковани и интензивирани чињеницом да различити језици одражавају специфичне начине размишљања, карактеристичне начине схватања стварности и сегментирања свега што природне говорнике окружује, па према томе и посебне врсте вербалног понашања у односу на ту стварност. Циљ овог рада је да допринесе разумевању да овако засновани специфични начини изражавања припадају домену културе у оном основном и ширем, антрополошком, значењу које се односи

управо на начин мишљења и вербалног наступања. Са оваквим схватањем онда је могуће задужити преводиоца очекивањем да на минимум сведе губитке у превођењу ако треба креирајући посебности и новине у систему образаца понашања који иначе важе у сопственом језику, то јест језику на који се преводи. У крајњој линији, напомене преводаца књижевних дела и других текстова су начин да се пруже објашњења, макар она била неопходна као образложење сопственог неуобичајеног изражавања. Преводиочев задатак је да се не предаје пред наизглед непреводивим начинима изражавања.

Кључне речи: превођење, лексичка продуктивност, лексичка иновација, нонс, стант.

TRANSLATING LEXICAL CREATIONS COINED FOR A PARTICULAR OCCASION – MAKING A PATH NOT TRODDEN BEFORE

This paper readily accepts the fact that in most cases translation can not possibly convey the original fully consequentially due primarily to the truth that mutual relations between the two languages' elements mostly differ substantially on all linguistic levels. When it comes to difficulties of translating the lexis and phraseology with predominating shade of culture, however, the position is valid that such are produced and even intensified by the fact that languages differ in how they express specific ways of thinking, peculiar manners of understanding realities of life and segmenting everything surrounding the native speakers, which also means specific types of verbal behaviour relating to that reality. It is important to understand that specific ways of expression founded in this manner belong to the domain of culture in its more basic and broader, anthropological, sense relating exactly to the mentality and verbal behaviour. This concept accepted, translators can be justly expected to reduce the losses incurred by translation to the minimum, if necessary also creating new peculiarities and innovative solutions in the patterns of behaviour characterising their own language, i.e. the target language. Finally, notes offered by translators of literary works and other types of texts serve as the vehicle to provide explanations, even if

necessary to defend their own unusual ways of expression. It is the serious and devoted translator's duty to never succumb to what seems *untranslatable*.

Keywords: translation/translating, lexical productivity, lexical innovation, nonce formation, stunt.

Драгана Кузмановска

Универзитет „Гоце Делчев“, Штип (Македонија)
dragana.kuzmanovska@ugd.edu.mk

Снежана Кирова

Универзитет „Гоце Делчев“, Штип (Македонија)
snezana.kirova@ugd.edu.mk

Биљана Петковска

Универзитет „Гоце Делчев“, Штип (Македонија)
biljana.petkovska@ugd.edu.mk

**АНАЛИЗА НА ФРАЗЕОЛОШКИТЕ ЕДИНИЦИ СО
КОМПОНЕНТАТА „УСТА“ ВО ГЕРМАНСКИОТ И
АНГЛИСКИОТ ЈАЗИК**

Во овој труд се обидуваме да дадеме конкретни примери поврзани со семантиката на фразеолошките единици како и да ги идентификуваме факторите кои влијаат врз нивното формирање. На проблемот му пристапуваме главно врз основа на лексикографски материјали од речници.

Пред да се започне со анализа на податоци за фразеолошките единици, се обрнува внимание на лексемата „Mund/mouth“. Од самата лексема „Mund/mouth“ – дел од главата која е одговорна за такви важни животни функции какви што се зборувањето, јадењето

итн. – може да се претпостави дека фразеологијата и тематската разновидност на единиците ќе бидат директно поврзани со основното лексичко значења на зборот „Mund“.

Разновидноста на фразеолошките единици со оваа компонента главно зависи од функцијата на дадениот орган во човечкиот живот. Поголемиот дел од овие фигуративно-метафорични стилски фигури се создадени врз основа на набљудување на човековото однесување.

Со сите вредности на именката “Mund/mouth“ постојат фрази кои се формирани како резултат на семантичка трансформација на конвенционалните комбинации на зборови.

Клучни зборови: фразеологија, семантичка трансформација, лексема „Mund/Mouth“, превод.

ANALYSIS OF PHRASES WITH THE COMPONENT "MOUTH" IN GERMAN AND ENGLISH LANGUAGE

In this paper we try to give specific examples related to the semantics of phrases and to identify factors that influence their formation. Our approach to this problem is mainly based on lexicographical materials taken from dictionaries.

Before beginning with the analysis of data related to phrases attention is paid to the lexeme “Mund/mouth“. From the lexeme “Mund/mouth“ – part of the head that is responsible for important life functions such as talking, eating, etc. – it can be assumed that the phraseology and thematic diversity of phrases will be directly related to the primary lexical meaning of the word “Mund/mouth“.

The variety of phrases with this component mainly depends on the function of this organ in people’s lives. Most of these figurative-metaphorical figures of speech are created based on observation of human behavior.

There are phrases that are formed as a result of semantic transformation of conventional combinations of words with all the values of the noun “Mund/mouth“.

Keywords: phraseology, semantic transformation, lexeme
"Mund/mouth", translation.

Ивана Крсмановић

Висока школа техничких струковних студија, Чачак (Србија)

krsmanovici@gmail.com

ХЕЛЕНИЗАМ У ПОЕЗИЈИ И ПИСМИМА ЏОНА КИТСА

Иако су крајем 18. века песници енглеског романтизма поприлично исцрпели теме грчке митологије и занимање за културу антике, појавом Џона Китса обновљено је поетско занимање за културно наслеђе Грчке. Китсова поезија али и писма сведоче о дубини песниковог интересовања за тековине хеленизма, нарочито књижевности, архитектуре и митологије, које ће се појавити као синкретички, обликотворни елемент његове поетике. Рад истражује утицај хеленизма у делима Џона Китса, његове корене и Китсова песничка остварења која се, тематски или версификаторски дојме као дијалог са грчком баштином. Супротно Шелијевој чувеној опсервацији *Он је био Грк*, Китс је тежио да се песнички оствари кроз културу којој није припадао ни рођењем, ни васпитањем.

Кључне речи: Џон Китс, хеленизам, поезија, писма.

HELLENISM IN POETRY AND LETTERS OF JOHN KEATS

Although the preoccupation with Greek mythology and culture of Ancient Greece had been almost exhausted by the end of the 18th century, with the poetic appearance of John Keats, the interest for cultural heritage of Greece was renewed. Keats's poetry as well as letters offer strong evidence of the depth of the poet's interest for the Hellenic world of literature, architecture and mythology, which would all appear as a syncretic, constituting element of his poetics. The paper deals with the impact of Hellenism in Keats's works and its roots. It also explores Keats's poetic works which appear as a dialogue with Greek heritage, either by versification or by themes. Contrary to the well-known Shelley's observation that *He was a Greek*, Keats wanted to express himself poetically through the culture to which neither by birth nor by upbringing he belonged.

Keywords: John Keats, Hellenism, poetry, letters.

Tina Laco

Sveučilište u Mostaru (BiH)

tinna.laco@gmail.com

KULTURA KROZ PRIZMU ANGAŽIRANOG PJSNIŠTVA

Rad se bavi (re)konstrukcijom kulturne – kulturološke i socijalne slike bosanskohercegovačkog društva, formirane prvenstveno putem književnih izvora, odnosno poezije. Kroz primjere pjesništva nagrađivanih mladih autora – Mirka Božića, Šime Majić i Bojana Krivokapića – ukazuje se na različite tipove tzv. angažiranog pjesništva, putem kojeg se suptilno, kritički ili pak izrazito subverzivno pristupa postojećem svijetu, a istodobno se specifičnim i pomno probranim pjesničkim leksikom konstruira novi, postmoderni identitet, lišen bilo kakve strukturalnosti i ograničenja.

Ključne riječi: kultura, angažirano pjesništvo, jezik, postmodernizam, identitet.

CULTURE SEEN THROUGH THE PRISM OF ENGAGED POETRY

This paper aims to re(construct) the cultural and social image of Bosnian society, primarily created through literary sources, more precisely, through poetry. Giving examples of some of awarded young poets (such as Mirko Božić, Šime Majić, Bojan Krivokapić) and their poetry, this paper points to various types of, so-called engaged poetry that enables us to approach to the world subtly, critically or subversively, at the same time constructing a new, postmodern identity deprived of structure and limitations with its specific and carefully chosen poetic lexicon.

Keywords: culture, engaged poetry, language, postmodernism, identity.

Слађана Мамић

Алфа универзитет, Београд (Србија)

sladjana.mamic@alfa.edu.rs

СИМБОЛИЗАМ – ТЕМА СМРТИ У *ЦВЕЋУ ЗАА*

Овај рад се бави темом смрти као главним оквиром у којем настају вечни стихови претече симболизма и модерне поезије уопште – Шарла Бодлера. Образложен је пре свега друштвени контекст који је довео до настанка овог правца и напуштања претходне позитивистичке оријентације у књижевности. Неопходно је било, међутим, задржати позитивистички увид у биографију песника, за коју сматрам да је имала велики утицај на мотиве и идеје које је песник уврстио у ову збирку. Најзад, дат је краћи закључак о свим узроцима и неопходним предусловима који су довели до рађања овакве врсте поезије, која је у то доба била шок за француску јавност, а уједно и новина у песничком свету.

Кључне речи: симболизам, смрт, *Цвеће зла*, Бодлер.

SYMBOLISM – THE THEME OF DEATH IN *THE FLOWERS OF EVIL*

This paper deals with the theme of death as the main framework in which the eternal verses of the forerunner of symbolism and modern poetry in general – Charles Baudelaire – were created. Firstly expounded is the social context that led to the creation of this literary direction and the abandonment of the preceding positivistic orientation in literature. It was, however, necessary to keep the positivistic insight in the poet's biography, which I consider to be a great influence on the motifs and ideas that the poet included in this collection. Lastly, a short conclusion is provided, regarding all the causes and necessary prerequisites that had led to the birth of this type of poetry. At that time that was a shock to the French public, and simultaneously a novelty in the world of poetry.

Keywords: symbolism, death, *The Flowers of Evil*, Baudelaire.

ВЕЗА СА КУЛТУРОМ И ТРАДИЦИЈОМ У ПРИПОВЕЦИ „ПУТ АЛИЈЕ ЋЕРЗЕЛЕЗА“

Окосница овог рада су културне и традицијске везе које исказују свој утицај на стварање неправедно запостављене приповетке Иве Андрића, „Пут Алије Ћерзелеза“.

Бројни радови овог Нобеловца добили су запаженије место и простор него што је то био случај са овом приповетком. Психолошка нијансираност главног лика била је подстицај аутору да се позабави јунаком ове приповетке. Ово је покушај да се приближи величанствено замисљена конструкција приче која је настајала у одвојеним периодима, а опет се појављује као савршена целина. Она у својој основној замисли комуницира са културом и традицијом, као и специфичним језиком и колоритом једног народа. Са друге стране, она је у исто време приказ јунаштва и величине насупротив слабости и рањивости народног јунака.

Кључне речи: приповетка, традиција, култура, језик.

CONNECTION WITH CULTURE AND TRADITION IN THE STORY “THE JOURNEY OF ALIJA DJERZELEZ”

This paper focuses on those elements of culture and tradition which had influence on Ivo Andrić’s unjustly neglected story “The Journey of Alija Džerzelez”.

Numerous works of the famous Nobel Prize winner received more attention and acclaim than this short story. The author found his motivation to deal with the story’s hero in the protagonist’s psychological nuances. This paper will try to contextualize the magnificently structured story that was created over a long period of time, and still appears as a perfect whole. The story was primarily intended to communicate with culture and tradition, as well as with the specific language and people’s mentality. On the other hand, it also provides a description of heroism and grandeur, as opposed to the weakness and vulnerability of the folk hero.

Keywords: short story, tradition, culture, language.

Jane Mattisson

Kristianstad University (Sweden)

jane.mattisson@hkr.se

THE DOUBLE NARRATIVE OF DETECTIVE FICTION. MODERN DETECTIVE NOVELS AND WORLD WAR ONE

My paper investigates the double narrative of modern detective fiction, focusing on the absent story, i.e. the crime, as well as the second story, the investigation process itself. It argues that detective fiction’s use of suspense, and its power to give aesthetic shape to the most brute of matter are paradigmatic of literary narrative itself; the similarities between the process of detection and reading processes are representative of literature in general. This is illustrated particularly clearly in modern detective novels. Focusing on modern English, American and South African detective novels set in World War One or in the immediate post-war period, I demonstrate that

the double narrative of modern detective novels not only has much to teach us about how detective stories work, but also sheds light on important features of one of the most cataclysmic events in modern world history. Detective fiction is growing rapidly in popularity. It is thus not surprising that many new detective novels about World War One are to be published in 2014 in recognition of the centenary of the outbreak of the War. My paper acknowledges and explores the importance of modern detective fiction both as a genre and as a source of historical knowledge.

Keywords: double narrative, detective fiction, World War One.
**ДВОСТРУКИ НАРАТИВИ ДЕТЕКТИВСКЕ ПРИЧЕ. МОДЕРНИ
ДЕТЕКТИВСКИ РОМАН И ПРВИ СВЕТСКИ РАТ**

У овом раду ћу истраживати двоструке наративе у модерном детективском роману, концентришући се на одсутну причу, тј. злочин, као и на другу причу, која је садржана у самом процесу истраге. Претпоставка аутора рада је да употреба неизвесности у детективној причи, као и њена моћ да естетски уобличи чак и најсвирепје догађаје, представљају парадигму самог књижевног наратива. Сличности између детективске истраге и процеса читања могу се пронаћи у многим књижевним делима. Најјасније су ипак илустроване у модерном детективском роману. Усредсређујући се на модерне енглеске, америчке и јужноафричке детективске романе у којима је радња смештена у време Првог светског рата или непосредно након рата, показашу у овом раду да двоструки наратив модерних детективских романа, поред тога што нам сасвим добро представља како се одвија детективска прича, такође осветљава значајне одлике једног од најтрагичнијих догађаја у новијој историји света. Детективске приче и романи постају све популарнији. Стога нас не изненађује податак да ће током 2014. године, поводом обележавања стогодишњице почетка рата, бити објављени многи нови детективски романи о Првом светском рату. У овом раду се признаје и проучава значај модерних детективских романа и прича као посебног жанра, а такође и као извора знања о историји.

Кључне речи: двоструки наратив, детективска прича, Први светски рат.

Тања Милосављевић

Универзитет у Марсеју (Француска)

tanja.milosavljevic@gmail.com

ГЛАГОЛИ ОПОНАШАЊА ЖИВОТИЊСКИХ ЗВУКОВА И ЊИХОВА МЕТАФОРИЧНА УПОТРЕБА КАО ОДРАЗ КУЛТУРЕ ГОВОРНИКА

У раду је усмерена пажња на глаголе опонашања животињских звукова чију метафоричну употребу срећемо често у свакодневном говору за изражавање читаве палете емоција: љубав, радост, бес, патња, очај и сл. (пр: Она крешти. Сикће без разлога. Гракће на њега, итд). Покушаћемо да покажемо на који начин ови глаголи одсликавају културу говорника који их користи.

Уз то, рад ће предложити типологију ових глагола сажимајући резултате истраживања које је обухватило припаднике српске дијаспоре на јуту Француске, прецизније стотинак испитаника наше популације у француској Прованси.

Кључне речи: ономотопеја, глаголи, метафора, култура говора, дијаспора, Француска.

VERBS OF IMITATION OF ANIMAL SOUNDS AND THEIR METAPHORICAL USAGE AS A REFLECTION OF THE SPEAKERS' CULTURE

This paper focuses on verbs of imitation of animal sounds whose metaphorical usage is frequently met in everyday speech expressing a whole range of emotions: love, joy, anger, pain, etc. (e.g. She croakes at him, She/he screeches/ hisses for no reason.) The paper attempts to show the ways these verbs reveal the culture of the speakers using them.

Additional to this, the paper proposes a typology of these verbs summerising the results of the research that encompassed around 100 members of Serbian Diaspora in French Provence.

Keywords: onomatopoeia, verbs, metaphor, speakers' culture, diaspora, France.

Радмила Настић

Универзитет у Крагујевцу (Србија)
Алфа универзитет, Београд (Србија)
rnastic@gmail.com

ДРАМА И КУЛТУРА ДАНАС: РАЗБИЈЕНО ОГЛЕДАЛО ПРИРОДЕ

Хамлетов опис драмске уметности као огледала природе и слике свога доба може се применити на традиционалну драму све до средине прошлог века, док савремена драма пружа „хрпу изломљених слика“ у складу са промењеном концепцијом идентитета којег репрезентује. Историчар драме могао је да пише историју западне драме као историју идентитета када се овај сматрао статичним и непромењивим, а драма нашег доба пружа разноврсне слике лиминалних стања својих протагониста у складу са виђењем идентитета као фрагментарног и флаудног, рефлектованог у позицији главног протагонисте. Тако је Ерика Фишер-Лихте 1990. године могла да напише своју *Историју европске драме и позоришта* као допринос „историји драме као историји идентитета“, али је завршила са поглављем о позоришту

„новог“ човека и приказом ретеатрализације позоришта као негације индивидуалног.

Кључне речи: идентитет, драма, лиминалност, протагониста, ретеатрализација.

DRAMA AND CULTURE TODAY: HOLDING THE BROKEN MIRROR UP TO NATURE

Hamlet's depiction of drama as capable of holding "the mirror up to nature; to show virtue her own feature, scorn her own image, and the very age and body of the time his form and pressure", was valid up to the 19th century, perhaps even up to mid-twentieth century, while the art of the 20th and 21st centuries can offer but a "heap of broken images". Until WWII it was possible to write a history of European drama as a history of identity, when identity was imagined as something stable. Modern drama stages various spaces of liminality instead, reflecting the fluidity of the notion of identity as illustrated in the changing position of a dramatic protagonist. Thus in 1990, at the turning point of European history, Erika Fischer-Lichte could write *History of European Drama and Theatre* as a contribution to "the history of drama as a history of identity", but she ended her survey with an account of what she called the theatre of 'new' man, and a re-theatricalisation of theatre as a negation of the individual.

Keywords: drama, identity, individuality, protagonist, liminality, re-theatricalisation.

Александар Б. Недељковић

Универзитет у Крагујевцу (Србија)

spsko_dnf@yahoo.com

**О (НЕ)ВАЛИДНОСТИ ПОЈМА „НАЦИОНАЛНА
КЊИЖЕВНОСТ“ У ЖАНРУ НАУЧНЕ ФАНТАСТИКЕ**

По својим интересовањима, научно-фантастична литература је претежно футурска, планетарна и космичка, она сагледава људски род као целину у суочењу са долазећом роботском или ванземаљском цивилизацијом, или у нашем будућем настојању да настанимо трилионе других светова који (то сад знамо сигурно) постоје изван нашег света. Из тих разлога, људске племенске, верске, етничке, полне, економско-класне и друге поделе имају мало или нимало значаја. Главна функција националне државе је да брани свој народ од зла других држава, а нарочито околних, најближих, јер је ту могућност конфликта највећа, па се национална књижевност углавном бави таквим темама, локалним, неинтересантним за научну фантастику. Ипак, нарочито у поджанру алтернативне историје, може бити и валидних националних научно-фантастичних интересовања, која нашим читаоцима могу бити веома значајна. Дакле научно-фантастична књижевност ипак није неминовно анационална. Али, у овом жанру, за балканске ауторе је велики хендикеп у томе што њихове државе немају много врхунских научних резултата (нити, на пример, Нобелових награда за физику, цео Балкан заједно није освојио ниједну), па је мало могуће да би се фантастична научна постигнућа могла догодити на том простору. Преостају (не)осварени атентати као најлакши пут да се замисли балканска алтернативна национална историја.

Кључне речи: национална књижевност, научна фантастика, жанр.

ON THE (IN)VALIDITY OF THE CONCEPT OF “NATIONAL LITERATURE“ IN SCIENCE FICTION

Science fiction literature is mostly oriented to the future, it is planetary and cosmic, it sees the human kind as one whole entity, faced with the arrival of a robotic or alien civilization, or trying to settle and live on trillions of other worlds which (we now know it for sure) exist outside of the Solar system. Because of this, human divisions into ethnic or religious groups, genders, economic classes etc. are of little or no importance, in this genre. The main function of a national State is to defend its people from the thievery and

murderousness of other countries, especially from those nearest, neighboring ones, because with those the possibility of conflict is the greatest; consequently, the national literature is largely about such troubles, which are local, uninteresting for SF. And yet, there may be some nation-oriented topics which are also important to the SF audiences, especially the sub-genre of alternative history. So, the science fiction literature is not inevitably and not completely non-national in its content. But, the SF authors from the Balkan countries are facing a serious additional obstacle: namely, their countries do not have the greatest results in natural sciences (nor, for instance, Nobel prizes for physics; all the Balkan countries, together, never won even a single one of those), and, for this reason, it is not convincing to imagine that fantastic scientific discoveries could be achieved in the Balkans. What remains, as the easiest way to imagine some alternative national history in the Balkans, is the possibility of some great political assassinations (not) happening.

Keywords: national literature, science fiction, genre.

Мелина Николић

Алфа универзитет, Београд (Србија)

melina.nikolic@alfa.edu.rs

АНАЛИЗА КОНВЕРЗАЦИЈЕ КАО МЕТОДА КРИТИЧКЕ АНАЛИЗЕ ДИСКУРСА

Критичка анализа дискурса подразумева методологију различитих лингвистичких дисциплина. Већина заговорника критичке анализе дискурса се критички односи према методологији анализе конверзације правдајући то својим ставом да је за потпуно разумевање функционисања језика потребан шири друштвено-политички контекст, који анализа конверзације не узима у обзир. Међутим, с једне стране, да бисмо могли разумети контролу формалне структуре дискурса, морамо познавати основне принципе структуре конверзације. Структура конверзације (дискурса, разговора,

интеракције) је централно питање анализе конверзације. С друге стране, у последње време је у оквиру анализе конверзације направљен велики помак са потпуне фокусираности на разговорни језик ка другим врстама конверзације, нарочито на конверзацију у институционалном контексту. Ово истраживање се бави медијским дискурсом интервјуа, дакле институционалном конверзацијом, а нарочито односима моћи између саговорника. Да бисмо могли у потпуности разумети како се ти односи испољавају, неопходно је оваквом типу дискурса којим се бави првенствено критичка анализа дискурса, приступити и са становишта анализе конверзације.

Кључне речи: дискурс, конверзација, моћ.

CONVERSATION ANALYSIS AS A METHOD OF CRITICAL DISCOURSE ANALYSIS

Critical Discourse Analysis uses methodologies of various linguistic disciplines in its research. Most proponents of Critical Discourse Analysis express a critical attitude towards the methodology of Conversation Analysis claiming that for a thorough understanding of language functions we need a wider social and political context which conversationalists do not take into account. However, on the one hand, in order to understand control of the formal discourse structure we need to be familiar with the basic principles of the conversation structure. Conversation (discourse, talk, interaction) structure is the focal issue of Conversation Analysis. On the other hand, conversationalists have recently made a significant step forward from strict focus on everyday conversation towards other forms of talk, particularly conversation in institutional settings. The present research deals with the discourse of media interviews, i.e. institutional conversation, with particular emphasis on the power relations between the speakers. In order to fully understand how those relations are expressed, it is necessary to approach this type of discourse, which is primarily analyzed by CDA, from the perspective of Conversation Analysis.

Keywords: discourse, conversation, power.

Милена Николић

Универзитет Синергија, Бијељина (БиХ)
milenanikolic86@yahoo.com

МОТИВ МИЗОГИНИЈЕ У ДИСТОПИЈСКОМ РОМАНУ МАРГАРЕТ ЕТВУД *СЛУШКИЊИНА ПРИЧА*

Овај рад се бави мотивом мизогиније у роману *Слушкињина прича* канадске списатељице Маргарет Етвуд у оквиру дистопијске књижевности двадесетог века. У раду се анализирају односи између истих и супротних полова, а посебна пажња усмерена је на приказ друштва у репресивном систему имагинарне Републике Галад, чије се границе подударају са савременим границама Сједињених Америчких Држава. Кроз субјективно приповедање главне јунакиње романа и увид у њен унутрашњи свет, приказан је разорни друштвени систем који ограничава слободу и своди жене на репродуктивну функцију. Овим романом Маргарет Етвуд нуди другачији приступ дистопијској књижевности, јер њена нараторка уноси женски сензибилитет у сагледавању репресивног система као огледала друштва и културе. Циљ рада је да на конкретним примерима из романа покаже да су утњетавању жена подједнако склони и мушкарци и жене којима је поверена извесна моћ.

Кључне речи: мизогинија, приповедање, дистопија, утњетавање.

THE MOTIVE OF MISOGYNY IN MARGARET ATWOOD'S DYSTOPIAN NOVEL *THE HANDMAID'S TALE*

This paper deals with the motif of misogyny in the twentieth century dystopian novel *The Handmaid's Tale* written by Canadian authoress Margaret Atwood. It explores the relationship between the same and opposite sexes, while particular attention has been paid to the representation of society within the repressive regime of imaginary Republic of Galad, whose borders

coincide with the contemporary USA borders. Throughout subjective narration of the main heroine and the insight into her internal world, the novel reveals a destructive social system that limits freedom and reduces women to a mere reproductive function. Margaret Atwood has offered another approach to dystopian literature due to her narrator's feminine sensibility, casting a new light on the repressive regime being mirrored in culture and society. The aim of this paper is to, by providing the concrete examples from the novel, demonstrate how the oppression of women is triggered by empowered men and women equally.

Keywords: misogyny, narration, dystopia, oppression.

Срђан Николић

Алфа универзитет, Београд (Србија)

srdjan.nikolic@alfa.edu.rs

ГЛОБАЛНЕ И ЛОКАЛНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ОДНОСА ПОТКУЛТУРЕ НАВИЈАЧА ПРЕМА МАТИЧНОЈ КУЛТУРИ У СРБИЈИ И ХОЛАНДИЈИ РЕФЛЕКТОВАНОГ У СОЦИОЛЕКТУ

Рад покушава да одговори на питање каква је информативна структура социоекта навијачких група и које су њене глобалне и локалне карактеристике када је у питању однос према матичној култури, као и на то какве разлике постоје у социоекту српских и холандских навијачких група и какве различите односе према матичној култури сигнализирају лексичко-семантички слојеви у песмама навијачких група у Србији и Холандији. Упоредном анализом сигналних речи и мотива песама навијачких група у Србији и Холандији, може се створити слика о томе који су принципи функционисања ове поткултуре заједнички, у смислу самих структуралних принципа на којима ова поткултура почива, а који су они који дистинктивно припадају одређеним навијачким групама, пониклим у различитим поднебљима и матичним културама. У том смислу навијачке групе у Србији и Холандији представљају добар избор као репрезенти аналогне поткултуре поникле не само на темељима различитих културних и верских баштина, већ и у другачијим друштвено-

историјским и економским условима, при чему у Холандији, за разлику од Србије, живи доста имиграната и досељеника из бивших азијских и америчких колонија, што утиче на стварање хетерогенијет културног миљеа.

Кључне речи: поткултура навијача, социолект, матична култура, Србија, Холандија.

GLOBAL AND LOCAL CHARACTERISTICS OF THE RELATION BETWEEN FOOTBALL FANS SUBCULTURE AND MOTHER CULTURE IN SERBIA AND THE NETHERLANDS, AS REFLECTED IN SOCIOLECT

The paper tries to answer the following questions: what kind of informational structure has the sociolect of the football fan groups and what are its global and local characteristics when it comes to the relation between them and their mother culture, what are the differences that exist in the sociolects of the Serbian and Dutch hooligans groups, as well as do the lexical and semantic layers in the songs of the Serbian and Dutch fan groups indicate different kind of relation toward their mother cultures. A comparative analysis of signal words and motifs of the Serbian and Dutch fan groups' songs creates image of the common principles of these subcultures, in terms of the very structural principles on which these subcultures are based, and suggests those distinctive principles that belong to certain fan groups, sprouted in different surroundings and within different mother cultures. In this sense, Serbian and Dutch hooligan groups are a good choice because they represent not only analogous subcultures with different cultural and religious backgrounds, but also subcultures sprung in different sociohistorical and economic circumstances, whereas the Netherlands, in contrast to Serbia, has lots of immigrants from the former Asian and American colonies and therefore heterogeneous cultural milieu.

Keywords: football fans subculture, sociolect, mother culture, Serbia, The Netherlands.

Afrodita Nikolova

European University (Macedonia)

afrodita.nicol@gmail.com

DOES LITERATURE REALLY TEACH ABOUT EMPATHY AND DIFFERENT CULTURES?: CULTURALLY DIVERSE READERS' RESPONSES TO THE LITERARY TEXT "THE JEW BIRD" BY BERNARD MALAMUD

At a time of global debates for the value of arts education, this study locates the language arts as the focus of its exploration. The rationale lies in their non-legitimate status in many curricula, mostly due to discrepant labour demands, an issue both in developed countries such as UK and US, and developing countries as Macedonia. Moreover, it attempts to rediscover the claims attributed to readers' responses: the aesthetic experience; gaining deeper insight and knowledge about different cultures.

In light of the ethnic tensions and cultural bias in Macedonia, and cautiously driven by the potential value of literature for empathy, I will try to compare and contrast culturally diverse readers' responses to the literary text "The Jew Bird" by Bernard Malamud.

I assume a constructivist approach towards ontology and epistemology, in this exploratory-qualitative pilot study stemming from my previous research in readers' responses that had offered valuable hypotheses. The data is collected with individual semi-structured interviews with 4

culturally different readers; and a river journey tool is used to understand readers' personal and cultural backdrop. Finally, data interpretation will be conceptualized through reader-response literary theory, also relevant for literary studies from psychological and social perspective.

Keywords: interculturality, social justice, creative writing, literariness, aesthetics.

ДА ЛИ НАС КЊИЖЕВНОСТ ЗАИСТА УЧИ О ЕМПАТИЈИ И РАЗЛИЧИТИМ КУЛТУРАМА?: РЕАКЦИЈЕ ЧИТАЛАЦА КОЈИ ПРИПАДАЈУ РАЗЛИЧИТИМ КУЛТУРАМА НА КЊИЖЕВНИ ТЕКСТ „ЈЕВРЕЈ-ПТИЦА“ БЕРНАРДА МАЛАМУДА

У време када се на глобалном нивоу воде дебате о значају уметничког образовања, истраживања изведена у оквиру ове студије фокусирају се на језичке уметности. Проучавање је подстакнуто нелегитимним статусом који језичке уметности имају у многим наставним плановима, углавном због чињенице да је потреба за стеченим образовним профилем смањена како у развијеним земљама попут Велике Британије или Америке тако и у земљама у развоју, попут Македоније. Штавише, циљ ове студије јесте поновно откривање вредности које се приписују реакцијама читалаца: естетском искуству, стицању јаснијег увида у знања о различитим културама.

Делимично подстакнута потенцијалним значајем који књижевност има за емпатију, покушаћу да у овој студији, у светлу етничких тензија и културних предрасуда које постоје у Македонији, упоредим и контрастирам реакције читалаца из различитих култура на књижевни текст „Јевреј-птица“ Бернарда Маламуда. У овој квалитативној истраживачкој пилот студији, насталој из претходног проучавања читачких реакција које је поставило значајне хипотезе, заузимам конструктивистички приступ према онтологији и епистемологији. Подаци су прикупљени током индивидуалних полуструктурисаних интервјуа са 4 читалаца из различитих култура, а за разумевање личне и културне позадине читалаца употребљена је и

техника „речног тока“. Тумачење података засновано је на књижевној теорији рецепције, која је за књижевне студије релевантна из психолошке и социјалне перспективе.

Кључне речи: интеркултуралност, социјална правда, креативно писање, литерарност, естетика.

Артеа Панајотовић

Алфа универзитет, Београд (Србија)

artepanajotovic@yahoo.com

ФИЛМСКА АДАПТАЦИЈА ШЕКСПИРОВОГ *КРАЉА ЛИРА*: РАН АКИРЕ КУРОСАВЕ

У раду се истражују и упоређују различити аспекти драме *Краљ Лира* и филма *Ран* и указује се на неке од поступака преобликовања и прекодирања које Акира Куросава употребљава у обради Шекспирове драме. Јапански редитељ прилично слободно приступа адаптацији изворног дела. Смештање елизабетинске драме у средњовековни Јапан подразумева значајне измене како у формалном обликовању дела тако и на плану радње и карактеризације ликова. Елементи традиционалног јапанског позоришта уочавају се на свим нивоима филма. На плану структуре, Шекспиров комад у пет чинова претвара се у троделни *шо-ха-кју* нō драме, а у тумачењу ликова уочљиво је наглашено стилизовано понашање глумца, чији су начин кретања, говор и костими инспирисани нō позориштем. Уз ове формалне елементе нō театра, Куросава у *Ран* уноси и религиозно-филозофску основу на којој почива јапанска традиционална драма: дајући Шекспировим ликовима прошлост и мотивацију за делање, он *Лира* извлачи из архетипске ансториичности и своју адаптацију претвара у будистичку трагедију.

Кључне речи: адаптација, филм, елизабетинска драма, но драма.

A FILM ADAPTATION OF SHAKESPEARE'S *KING LEAR*: AKIRA KUROSAWA'S *RAN*

The paper analyzes and compares different aspects of the play *King Lear* and the film *Ran*, and points out the re-structuring and re-coding methods that Akira Kurosawa utilizes in his interpretation of Shakespeare's play. The Japanese director approaches the adaptation of the original work quite freely: the placement of an Elizabethan drama in a feudal Japanese setting demands considerable changes both on the level of the formal structure and on the level of plot and character development. Elements of traditional Japanese theatre are visible in all aspects of the film. On the structural level, Shakespeare's five-act play becomes the tripartite *jo-ha-kyū* of Noh drama. Further, the actors' performance is pronouncedly stylized and their movements, speech and costumes draw inspiration from Noh theatre. Along with these formal elements of Noh theatre, Kurosawa also introduces into his film the religious and philosophical foundation upon which traditional Japanese drama is based: by giving Shakespeare's characters past and motivation for their actions, he removes *Lear* from archetypal ahistoricity and turns his adaptation into a Buddhist tragedy.

Keywords: adaptation, film, Elizabethan drama, Noh theatre.

Андријана Павловић

Алфа универзитет, Београд (Србија)

senka.vetra.86@gmail.com

**НЕГАЦИЈА ПОСТХУМАНИЗМА У РОМАНУ КАЗУА ИШИГУРА
*НЕ ДАЈ МИ НИКАДА ДА ОДЕМ***

У овом раду анализиран је роман Казуа Ишигура *Не дај ми никада да одем* са аспекта Доне Харавеј, теоретичарке постхуманизма. Постхуманизам као теорија културе изучава дистопијско друштво у

коме човек ствара некакав нови облик живота који је у одређеном степену дехуманизован и који би могао представљати претњу човечанству. Роман *Не дај ми никада да одем* говори о алтернативном друштву и у њему Ишигуро, стварајући некаког *новог човека*, испитује моралне и етичке границе савременог света. Циљ овог рада је да усмери пажњу на оне елементе постхуманизма који су присутни у Ишигуровом роману, а који би се могли тумачити као негација самог постхуманизма. Анализа тих елемената требало би да покаже како постхуманистички ликови у роману успевају да развију квалитете и емоције који се ни по чему не разликују од оних које поседују људска бића.

Кључне речи: постхуманизам, Ишигуро, друштво, морал.

THE NEGATION OF POSTHUMANISM IN KAZUO ISHIGURO'S *NEVER LET ME GO*

This paper deals with the analysis of Kazuo Ishiguro's novel *Never Let Me Go* from the point of view of Donna Haraway, a posthumanist thinker. Posthumanism as a cultural theory deals with exploring dystopian society in which humans are the creators of some new forms of life which are to a certain extent dehumanized and might turn out to pose a threat for humanity. The novel *Never Let Me Go* tells the story of an alternative society and in it Ishiguro explores moral and ethical boundaries of the modern world by creating some 'new humans'. In this paper, we shall focus on those elements of Posthumanism which are present in Ishiguro's novel and could be understood as a rejection of Posthumanism itself. By analyzing those elements we should be able to prove that posthuman characters actually grow to obtain qualities and emotions that do not differentiate them from ordinary human beings.

Keywords: Posthumanism, Ishiguro, society, morality.

Тамара Павловић

Универзитет у Београду (Србија)
tamarapetricevic@gmail.com

ЛИЦЕ И НАЛИЧЈЕ ВИКТОРИЈАНСКЕ КУЛТУРЕ У РОМАНУ *СЛИКА ДОРИЈАНА ГРЕЈА*

Роман *Слика Доријана Греја* вјерно приказује лице и налицје викторијанске културе. У вријеме када се појавио изазвао је веома бурну реакцију јавности. Викторијанско друштво није било спремно да прихвати свој одраз у огледалу. Оскар Вајлд, презрен и прогнан од стране викторијанског друштва, по сопственом признању, утрадио је велики дио своје личности у лик Доријана Греја, а викторијанском друштву је унутар саме књиге унапријед дао одговор на њихове коментаре који су услједили. „Књиге које свијет назива неморалним откривају том истом свијету његову сопствену срамоту.“

Кључне ријечи: култура, културни обрасци, одраз културе.

BOTH SIDES OF VICTORIAN CULTURE IN THE NOVEL *PICTURE OF DORIAN GRAY*

Novel *The Picture of Dorian Gray* faithfully reveals both sides of Victorian culture. At the time novel appeared it caused a very strong reaction of the public. Victorian society was not ready to accept its reflection in the mirror. Despised and exiled by the Victorian society, Oscar Wilde, by his own admission, built in a large part of his personality into the character of Dorian Gray. At the same time, within the very book, he offered answers to Victorian society in advance to their comments that followed. “The books that the world calls immoral are books that show the world its own shame”.

Keywords: culture, cultural patterns, reflection of culture.

Lena Petrović
University of Niš (Serbia)

lnpetrovic@gmail.com

CIVILIZATION AND ITS DISCONTENTS: CONTEMPORARY REINTERPRETATIONS OF OEDIPUS

Starting from the Shakespearean definition of theatre (and by extension drama, film and literature) as a mirror held up to and showing the “very body of the times its own form and pressure”, and Paul Klee’s claim that art reflects not the visible but what is normally hidden, I propose to compare two ways in which Oedipus (as an anthropological and psychoanalytical concept), is construed as a reflection of culture: one deriving from psychoanalysis and the other by literature. My argument will be in favour of literature, specifically Pasolini’s film *King Oedipus* and two novels, J. M. Coetzee’s *In the Heart of the Country*, and S. Bradfield’s *The History of Luminous Motion*, whose probing into the subconscious of western culture at various crucial points of its history, offer a powerful corrective to Freud’s (and Lacan’s) interpretation of Oedipus complex and its role in our civilization’s discontents.

Keywords: Oedipus, fantasy, patricide, incest, Freud, Fromm.

НЕСРЕЋА У КУЛТУРИ: РЕИНТЕРПРЕТАЦИЈЕ ЕДИПА У САВРЕМЕНОЈ КЊИЖЕВНОСТИ

Шекспирова дефиниција театра као огледала у којем једно доба види свој прави облик и отисак, те тврђња Паула Клеа да „уметност не опонаша видљиво, већ чини видљивим оно што је скривено“ почетна су полазишта за упоредну анализу две интерпретације о Едипу као одразу потиснуте жеље – Фројдове психоанализе, с једне стране, и два романа, *У срцу земље* Џ. М. Куција и *Повест светлосног кретања* Скота Брадфилда, с друге стране. Сврха рада је да демонстрира супериорни увид који уметност, у односу на психоанализу, може да пружи у порекло фантазије о оцеубиству, а потом и у скривене узроке „несреће у култури“.

Кључне речи: психоанализа, књижевност, Едип, оцеубиство, инцест.

Jelena Rakić

Philological High School, Belgrade (Serbia)

ellen.jelena@gmail.com

THE INTERPLAY OF EMBODIMENT AND CULTURE IN ENGLISH EMOTION VOCABULARY

In this paper we investigate the relationship between metaphor, metonymy, body and culture, on the example of emotion vocabulary in English. In line with the tenets of cognitive linguistics, metaphor and metonymy are regarded as cognitive tools for the conceptualization of the world, especially its abstract domains, to which emotions belong. As our conceptual system relies on the constraints of our body, our perception, cognition, and consequently our language are necessarily embodied. This, however, does not mean that all languages treat emotions in the same way just because all human beings share the same biological and psychophysiological constitution. It is the culture that filters what is considered as important in experiencing and expressing emotions in any language. Cultural models play a significant role in which body parts and physical sensations become profiled in language, and that is where the differences between languages stem from. We shall illustrate this using original examples that point to the cultural underpinnings of understanding emotions in English, including the mind-body and reason-emotions dichotomies, as well as the hydraulic model of emotion, whose origin can be traced back to the ancient humoral theory.

Keywords: emotions, metaphor, metonymy, embodiment, culture.

МЕЋУЗАВИСНОСТ ТЕЛЕСНОГ ИСКУСТВА И КУЛТУРЕ У ЕМОЦИОНАЛНОМ ВОКАБУЛАРУ ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА

У овом раду испитује се на примеру емоционалног вокабулара енглеског језика однос између метафоре, метонимије, телесног искуства и културе. У складу са постулатима когнитивне лингвистике, метафора и метонимија сматрају се когнитивним средством за концептуализацију свега, а нарочито апстрактних домена којима припада и домен емоција. Пошто наш концептуални систем зависи од ограничења које поставља наше тело, наша перцепција, когниција, а потом и сам језик морају бити утемељени у телесном искуству. То, пак, не значи да се у свим језицима емоције третирају једнако само због тога што сви људи имају исту биолошку и психофизиолошку конституцију. При доживљају и испољавању одређених емоција култура филтрира оно што се сматра важним. Културни модели одређују који се делови тела и реакције профилишу у језику и управо одатле потичу разлике међу језицима. Ово ћемо показати на оригиналним примерима који показују да је разумевање емоција у енглеском језику културолошки условљено и да укључује дихотомије између ума и тела и разума и емоција, као и хидраулички модел, чије порекло сеже до античке хуморалне теорије.

Кључне речи: емоције, метафора, метонимија, утемељеност у телесном искуству, култура.

George Shaduri

International Black Sea University (Georgia)

george.shaduri@yahoo.com, gshaduri@ibs.edu.ge

**VERSIFICATION IN HARLEM RENAISSANCE: A BIPOLAR
SYSTEM**

The Harlem Renaissance African-American literary movement (1919-1929) left a huge legacy for the English-speaking world. Poetics of Harlem Renaissance range from symbol-based lyrical poems to poetry of protest and social content. Even an unarmed eye can distinguish two diametrically different streams of Harlem Renaissance poetry. On the one hand, there is such peculiarly “African” component of the movement as dialect and folk poetry of Langston Hughes or Sterling Brown, as well as such a “Europeanized” component as Romanticism-based sonnet poetry of Claude McKay or Countee Cullen. These two streams create unique bipolar elements of Harlem Renaissance: “Black” poetry versus “White” poetry. At the same time, taking into consideration the period of blooming of Harlem Renaissance (the 1920s), which coincides with the well-known Jazz Age, we can draw a certain parallel between the dualism featured by Harlem Renaissance as a literary movement and the dichotomy of the art of jazz as a musical phenomenon. We find out that poetic dualism of the Harlem Renaissance follows the same dualism present in jazz music of those times. The article tries to demonstrate that it is the logical correspondence as manifested through fusion of cultures of the Caucasian and colored people which makes American culture such a unique and attractive pie for those contemplating and consuming the fruits of the 20th century poetic and musical art.

Keywords: Harlem Renaissance, African-American, Caucasian, poetry, jazz, dualism.

ВЕРСИФИКАЦИЈА У ХАРЛЕМСКОЈ РЕНЕСАНСИ: БИПОЛАРНИ СИСТЕМ

Афро-амерички књижевни покрет Харлемске ренесансе (1919-1929) завештао је англофоном свету огромно наслеђе. Поетике Харлемске ренесансе крећу се од симболистичких лирских песама до поезије протеста и друштвеног раздора. Чак и оком необавештеног посматрача могу се уочити два дијаметрално супротна тока поезије Харлемске ренесансе. С једне стране, постоји специфично „афричка” компонента у покрету, која се види у употреби дијалеката и

фолклорних елемената у поезији Ленгстона Хјуза или Стерлинга Брауна, док су у сонетима Клода Мекеја и Каунтија Калена приметни утицаји романтизма и постушци „европеизације“. Ова два тока стварају јединствено билатерално својство Харлемске ренесансе: супротстављање „прначке“ и „белачке“ поезије. Истовремено, ако узмемо у обзир да се период процвата Харлемске ренесансе (двадесете године двадесетог века) поклапа са добро познатим Добом џеза, можемо повући извесну паралелу између дуализма приказаног у Харлемској ренесанси као књижевном правцу и дихотомије уметности џеза као музичког феномена. Долазимо до закључка да се поетски дуализам Харлемске ренесансе поклапа са истим дуализмом присутним у џез музици тог времена. У овом чланку ћемо покушати да покажемо да се ради о логичној вези која се јавља и приликом самог стапања култура беле и црне расе. То стапање заправо чини америчку културу јединственом и сласном воћком за све оне који проучавају и кушају плодове песничке и музичке уметности двадесетог века.

Кључне речи: Харлемска ренесанса, Афро-Американци, бела раса, поезија, џез, дуализам.

Светлана Стаменов Рапета

Универзитет у Београду (Србија)

stamenovraseta@vektor.net

СУДБИНА КАО ПРОТИВНИК: О МЕТАФОРИЧКОЈ КОНЦЕПТУАЛИЗАЦИЈИ ПОЈМА „СУДБИНА“ У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

У овом раду се испитује метафоричка концептуализација једног од крајње апстрактних циљних домена – појма „судбина“ и његових синонима, „коб“, „усуд“ и „фатум“, у колокацији са глаголима и придевима, на примерима из српског језика. Анализа корпуса, који је обухватио готово петнаест хиљада примера из домаће и преводне књижевности, као и штампе и других медија, показала је да се овај

појам у савременом српском језику концептуализује, између осталог, као човеков непријатељ, надмоћни противник, сурови владар и судија, потврђујући митолошка веровања присутна на нашим просторима, и указујући тиме на нараскидиву интеракцију језика и културе.

Кључне речи: метафоричка концептуализација, судбина, српски језик, митологија.

DESTINY AS AN ADVERSARY: OF METAPHORIC CONCEPTUALIZATION OF THE TERM "DESTINY" IN THE SERBIAN LANGUAGE

This paper examines the metaphoric conceptualization of one of the most abstract target domains – the term "destiny" and its synonyms "fortune", "doom", and "fate", in collocating with verbs and adjectives, in Serbian language examples. The corpus analysis, which includes nearly fifteen thousand examples from local and translational language, as well as the press and other media, has shown that this term is being conceptualized in the modern Serbian language, inter alia, as a man's enemy, a superior adversary, a cruel ruler and a judge. This confirms the mythological beliefs present in this region and thus highlights the unbreakable interaction between language and culture.

Key words: metaphoric conceptualization, destiny, Serbian language, mythology.

Nadežda Stojković

University of Niš (Serbia)

Nadezda.Stojkovic@elfak.ni.ac.rs

Jelena Cvetković

University of Niš (Serbia)

Jelena.Cvetkovic2@elfak.ni.ac.rs

CHALLENGES OF LANGUAGE AND IDENTITY INTERDEPENDENCE IN THE TIME OF GLOBALIZATION

The crucial interdependence between language and personal/collective identity has been the solid foundation of Western civilisation ever since the appearance of national states. With their current change towards formal integration in a larger state-like entity (EU), and the globalisation of the entire world, the notion of this causality is seriously challenged. This paper would try and present the arguments that speak of the forms of identity emerging from this new situation, and their relationship with languages, native ones, and English as a lingua franca.

Keywords: language, identity, globalization, culture.

ИЗАЗОВИ У МЕЂУЗАВИСНОСТИ ЈЕЗИКА И ИДЕНТИТЕТА У ВРЕМЕ ГЛОБАЛИЗАЦИЈЕ

Кључна међузависност између језика и личног/колективног идентитета је снажна основа Западне цивилизације још од појаве националних држава. Са њиховом тренутном променом у правцу формалне интеграције у већи државни ентитет (ЕУ), и глобализацијом целог света, постојање ове узрочности је доведено у питање. Овај рад ће покушати да представи аргументе који говоре о облицима идентитета који настају из ове нове ситуације, као и о њиховом односу са језицима, матерњим језицима и енглеским језиком као *lingua franca*.

Кључне речи: језик, идентитет, глобализација, култура.

Светлана Томић

Алфа универзитет, Београд (Србија)

svetlana.tomic@alfa.edu.rs

НОВА КУЛТУРА ДЕБАТЕ И ПРОМЕНА СТРУКТУРЕ СРПСКОГ РОМАНА

Са увођењем вишег образовања за жене пробијала се нова грађанска елита која је другачије политизовала интелектуалност и креативност. У чланку се анализира промена српског романа у другој половини 19. века која је настала са дискурсом дебате од стране Драге Гавриловић – прве народне учитељице, прве српске приповедачице и романсијерке. Српски роман постаје поље размене мишљења, одмеравања аргумената и испитивања моћи логичког закључивања. У жижи радње *Девојачког романа* (1889) је интелектуалка која непобедиво дебатује са различитим представницима патријархалног друштва. Главне јунакиње Гавриловићеве су отелотворење страсти за мишљењем, потврда моћи интелекта жена и показатељ значаја њиховог јавног деловања. Порекло дебата Драге Гавриловић налази се у раскринкавању патријархалне идеологије – кроз дијалоге, писма, исповести, есеје, а њихов циљ је развијање друштвене свести и позивање на друштвену промену. Ангажованост интелектуалке одражава жудњу ауторке за слободом, критичким испитивањем знања и јавним признањем „мислећих женскиња“. Нове културне идеје донеле су нов језик и нову књижевност. Уместо сентименталне, комичне и етнографске прозе добили смо полемике, развијену реторику дебате која је са новом концепцијом јунака и јунакиња донела нове заплете и расплете. Наспрам стидљивих и немих девојака, креиране су жене које изражавају своја мишљења, контролишу своје емоције и задивљују због деловања свог ума.

Кључне речи: прве народне учитељице-књижевнице, ликови интелектуалки, проза српског реализма, улога интелектуалаца.

NEW DEBATE CULTURE AND TRANSFORMED STRUCTURE OF SERBIAN NOVEL

With the introduction of higher education for women a new urban elite emerged, which politicized intellectuality and creativity in a different way. The paper analyses the change in Serbian novel in the second half of the 19th century, brought about by the debate discourse and introduced by Draga

Gavrilović – the first female public teacher, storyteller and novelist in Serbia. Serbian novel becomes the field of exchange of opinions, clashing arguments and examination of the power of logical thinking. In the focus of *Maiden's Novel* (1889) is a female intellectual who invincibly debates with different representatives of patriarchal society. Heroines of Draga Gavrilović are the embodiment of passion for thinking, affirmation of women's intellect and its power, as well as indicator of the importance of women's public engagement. The debates of Draga Gavrilović are informed by the idea of unmasking patriarchal ideology – through dialogues, letters, confessions, essays – while their *raison d'être* is to develop social consciousness and call for social change. This intellectual engagement reflects the authoress' longing for liberty, critical examination of knowledge and public affirmation of "thinking womenfolk". New cultural ideas left a new language and new literature in their wake. Instead of sentimental, comic and ethnographic fiction, we got polemics, a developed debate rhetoric which introduced new concepts of heroes and heroines, and subsequently new plots and denouements. In place of timid and silent girls, women are created, who express their opinions, control their emotions and impress with their minds.

Keywords: pioneering female public teachers-authors, characters of female intellectuals, Serbian realist fiction, the role of intellectual.

Драгана Васиљевић

Универзитет у Београду (Србија)

draganaukrajnistika@gmail.com

АУДИО-ВИЗУЕЛНИ АСПЕКТ СРПСКЕ, РУСКЕ И УКРАЈИНСКЕ ПРЕДИЗБОРНЕ РЕКЛАМЕ

Рад представља анализу аудио-визуелног аспекта српске, руске и украјинске предизборне рекламе на материјалу од укупно 333 (124 српска, 89 руских, 120 украјинских) предизборна рекламна спота, коришћена у изборним кампањама у току 2012. године. Прикупљена

грађа се анализира у оквиру поступака и метода критичке анализе дискурса и интерпретативне анализе, а основну јединицу анализе чини предизборни политички спот, схваћен као кратка, ефективна форма комерцијалне политичке рекламе, чији је основни задатак да најшири могући аудиторијум креативно информише о одређеном политичком субјекту са циљем подстицања гледалаца на одређивање за рекламирану странку, коалицију или кандидата. Након дефинисања појма, карактеристика и функција предизборних политичких спотова, приступа се опису паралингвистичких средстава заступљених у спотовима, разматра се улога коју имају у преношењу политичке рекламне поруке, њихова интердискурсивна и интрадискурсивна употреба. Прототипична аудитивна средства (звучни ефекти, музичка подлога, предизборна/страначка песма) и визуелни елементи (боја, светлост, кадар, анимација, лого/знак, документарни снимак) заступљени у предизборним спотовима анализирају се паралелно на узорку предизборних кампања трију земаља са циљем издавања сличности и разлика у механизмима њихове употребе у спотовима у свакој од анализираних земаља.

Кључне речи: предизборни спот, политичка реклама, аудио-визуелни аспект, предизборна кампања 2012. године, паралингвистичка средства.

AUDIOVISUAL ASPECTS OF SERBIAN, RUSSIAN AND UKRANIAN ELECTION COMMERCIALS

This paper presents an analysis of audiovisual aspects of Serbian, Russian and Ukrainian election commercials on the corpus of 333 advertising videos used in campaigns in 2012 (124 Serbian, 89 Russian and 120 Ukrainian). The material collected is analysed in the methodological framework of critical discourse analysis and interpretative analysis, and the basic unit of the analysis is the electoral political advertising video, understood as short and effective form of political advertising, whose main purpose is to creatively inform the widest audience about a certain political subject with the aim of inciting the viewers to vote for the advertised party, coalition or candidate.

After defining the notion, characteristics and function of electoral commercial, we describe the paralinguistic means exploited in the clips, we consider the role they have in transmitting political messages, their interdiscursive and intradiscursive usage. The prototypical auditory means (such as sound effects, musical background, election/ party song) as well as visual means (light, colour, frame, animation, logo/ symbol, documentary footage) in the electoral ads in the three countries are contrasted with a view to identifying similarities and differences in the mechanism of their usage.

Keywords: electoral video ads, political commercial, audio-visual aspect, election campaign 2012, paralinguistic means.

Кристијан Е. Векоњ

Универзитет у Београду (Србија)

kvekonj@gmail.com

СВЕТ ИЗА МОНСУНА (СУДАР КУЛТУРА У РОМАНИМА КИРАН ДЕСАИ)

Овај рад има за циљ да анализира судар две моћне културе (британске и индијске) у романима *Халабука у воћњаку гуава* и *Наслеђени зубитак* Киран Десаи. Киран Десаи је индијска књижевница чији су романи смештени у Индију која се бори за ослобађање од последица колонијализма. Британија и британска култура са једне стране прете да потчине и „запрљају“ традиционалну индијску културу и друштво, а са друге стране представљају начин бекства из сиромаштва, при чему они који напуштају родну земљу поступно губе своје *ја* и одмећу се од културе која их је одгојила. Киран Десаи својим романима указује на важност очувања традиционалних култура и на велику опасност коју доноси глобализација.

Кључне речи: Киран Десаи, судар култура, постколонијализам, Индија.

THE WORLD BEYOND MONSOON (COLLISION OF CULTURES IN KIRAN DESAI'S NOVELS)

This paper aims to analyse the collision of two powerful cultures (British and Indian) in Kiran Desai's novels *Hullabaloo in the Guava Orchard* and *The Inheritance of Loss*. Kiran Desai is an Indian writer whose novels are placed in India, which struggles for liberation from the consequences of colonialism. On the one hand Britain and British culture threaten to subjugate and "contaminate" traditional Indian culture and society, and on the other hand are a way to escape poverty, whereby those who leave their native country gradually lose their real selves and rebel against the culture that brought them up. In her novels Kiran Desai emphasizes the importance of preserving traditional culture and the danger posed by globalization.

Keywords: Kiran Desai, collision of cultures, postcolonialism, India.

Adrijana Vidić

Sveučilište u Zadru (Hrvatska)

avidic@unizd.hr

KULTURNI IMPERIJALIZAM ILI POSVE OPRAVDANO ČITANJE? PRILOG RASPRAVAMA O VALJANOSTI FEMINISTIČKOG ČITANJA RUSKE KNJIŽEVNOSTI

Feministički pristup ruskoj književnosti i feminizam u različitim disciplinama kakav je Zapad već neko vrijeme poznavao na rusko tlo prodiru krajem osamdesetih godina s dezintegracijom Sovjetskog Saveza. S pravom se može govoriti o prodoru, jer je riječ o uvezenom pristupu neovisnom o ruskim ženskim pokretima iz 19. stoljeća. Usporedo s njegovim napredovanjem i porastom korištenja raznolike metodološke ponude ovog tipa vode se rasprave o opravdanosti korištenja zapadne terminologije i primjene već razrađene zapadne metodologije, jer se – navedimo radikaln primjer neodobravanja koji odzvanja postkolonijalnom teorijom – „žene sa Zapada ne mogu baviti autoritarnim oblicima kulturnog

imperijalizma govoreći ženama sa Istoka za čim da žude“. U ovom će se radu pokušati ponuditi pregled postojećih rasprava o pitanjima opravdanosti te problemima i načinima korištenja feminističkog pristupa ruskoj književnosti.

Ključne riječi: ruska književnost, feminističko čitanje, zapadna metodologija, kulturni imperijalizam.

CULTURAL IMPERIALISM OR A WHOLLY JUSTIFIED READING? A CONTRIBUTION TO THE ARGUMENTS ON THE VALIDITY OF FEMINIST READING OF RUSSIAN LITERATURE

It was only towards the end of the 1980's that, with the dissolution of the Soviet Union, feminist approach to Russian literature and feminism in various disciplines, such as the Western world had already been familiar with for quite some time, invaded the Russian territory. Calling it an invasion is hardly unjustified since the approach in question was an imported one, independent of Russian 19th century women's movements. Along with its advance and the increased use of various related methodology, debates were held on the justification of applying Western terminology as well as already developed Western methodology, since – to name a drastic example of disapproval which resounds with postcolonial theory – „Western women cannot engage in an authoritarian form of cultural imperialism, telling Eastern women what to desire“. This paper aims to offer an overview of the existing arguments on the justification, problems and means of applying feminist approach to Russian literature.

Keywords: Russian literature, feminist reading, Western methodology, cultural imperialism.

Кристина Виштица

Алфа универзитет, Београд (Србија)

kristina.vistica@alfa.edu.rs

СВЕТ ЈЕ ЂУТАО ДОК СМО УМИРАЛИ – ПОЛА ЖУТОГ СУНЦА ЧИМАМАНДЕ НГОЗИ АДИЧИ

Пола жутог сунца је прича о етничким и политичким конфликтима у Нигерији, али је такође и прича о вечитим дихотомијама црно-бело, мушко-женско, колонијално-постколонијално, традиционално-модерно. Оно што је започело као идеалистичка визија независне Републике Бијафре полако је постао прави пакао. Протагонисти схватају да се рат за независност испоставио као њихов масакр. Постали су сами свој најгори непријатељ, борећи се не само око политичких, већ и културних, традиционалних и етничких идеала. Очигито је колико етничке и културне разлике утичу на развој конфликта у Нигерији, али и колико те разлике утичу да свет изван попришта насиља игнорише њихове патње. Циљ овог рада је да се у роману препознају све форме конфликта и насиља који су резултат различитог етничког и културног порекла, и у којој мери те разлике утичу на интензитет раздора.

Кључне речи: *Пола жутог сунца*, етнички конфликт, културно порекло.

THE WORLD WAS SILENT WHEN WE DIED – CHIMAMANDA NGOSI ADICHIE'S *HALF OF THE YELLOW SUN*

Half of the Yellow Sun is a story about the ethnic and political conflicts in Nigeria, but it is also a story about never ending black-white, male-female, colonial-postcolonial, traditional-modern dichotomies. What once started as an idealistic vision of independent Republic of Biafra slowly became a living hell. The protagonists realize that war for independence turned out to be their massacre. They become their own worst enemy, fighting over not only political ideals but cultural, traditional and ethnical too. It is obvious how ethnic and cultural differences influence development of Nigerian conflicts, and how those differences affect the world outside the battlefield to ignore their sufferings. The aim of this paper is to recognize all the forms of conflicts and violence in the novel that are result of different ethnic and

cultural background, and the extent to which those differences affect the intensity of discord.

Keywords: *Half of the Yellow Sun*, ethnic conflict, cultural background.

Борислава Вучковић

Универзитет уметности, Београд (Србија)

vborislava@yahoo.co.uk

ПОРОДИЧНЕ ФОТОГРАФИЈЕ – СЕЋАЊЕ ИЛИ КОНСТРУИСАНА СЛИКА ПРОШЛОСТИ И ИДЕНТИТЕТ

Породичне фотографије, с којима се свако може идентификовати због њихове „емоционалне ауре”, мост су преко јаза који дели посматраче који су лично везани за фотографију од оних који то нису. Управо то улажење у менталне временске зоне прошлости и садашњости испуњава сећања, у чијој је интерпретацији императив задржати рефлексију (Ronit Lentin). Како је меморија облик саморепрезентације, питање идентитета је важно и као концепт и као чињеница савременог политичког живота. Даглас Келнер (Douglas Kellner) наводи да је за студије културе концепт идеологије најважнији, јер владајуће идеологије настоје репродуковати социјалне односе доминације и подређености. Кључни потез Стјуарта Хола (Stuart Hall), једног од зачетника британских студија културе, био је изведен из структурализма тиме што је објашњавао идеологију, политику и културу као рад језика. Усмерен на концепт репрезентације, Хол је показао како се искуство реалности увек доживљава кроз симболичке категорије које нам пружа друштво: произвођачи „кодирају” слику, а затим је посматрачи „декодирају” у оквирима својих културних домена (рода, класе, етничког порекла, сексуалне и верске опредељености итд.). Управо је на овим знаковима и симболима заснован наш однос и наше разумевање различитих облика фотографије.

Кључне речи: фотографија, репрезентација, рефлексија, идеологија, језик.

FAMILY PHOTOGRAPHS – MEMORIES OR CONSTRUCTED IMAGES OF THE PAST AND IDENTITY

Family photographs that everyone can identify with for their “emotional aura” bridge the gap dividing viewers who are personally attached and those that are not. Entering the mental time zones of the past and present constitutes memories whose interpretation carries the imperative to retain the reflection (Ronit Lentin). As memory is a form of selfpresentation, the issue of identity is important both as concept and a fact of modern political life. Douglas Kellner states that the question of identity is of paramount importance to cultural studies as dominant ideologies trend to reproduce social relations of dominance and subordination. Stuart Hall's key contribution to British cultural studies was derived from structuralism and it explained ideology, politics and culture as language work. Focusing on the concept of representation, Hall showed how reality is always experienced through symbolic categories that the society provides. The producers “codify” the photographs to be “decoded” by the viewers in the framework of their cultural domains (gender, class, ethnic background, sexual and religious identities, etc). It is on these symbols and signs that we base our understanding of various forms of photography.

Keywords: photography, representation, reflection, ideology, language.

PAPER SUBMISSION GUIDELINES

Complete papers should be submitted to the Editorial board electronically, via e-mail to the address fsj.conference@alfa.edu.rs, not later than **September 1, 2014**. Papers should be written in any of the official languages of the Conference, and submitted in .doc or .docx format. All papers need to be proofread prior to submission.

Papers should contain the following elements in the given order:

1. Name, middle initial and surname of the author(s) (centered, font size 12, Times New Roman);
2. Affiliation (e.g. University, Faculty, Department);
3. Author's e-mail address formatted in the same way as above;
4. Title of the paper (two lines below the affiliation, centred, uppercase);
5. Abstract up to 200 words in the language of the paper;
6. Key words (up to 5);
7. Text of the paper;
8. List of references;
9. Summary in a foreign language: English or Spanish. If the paper is submitted in English/Spanish, the summary needs to be written in Serbian. The summary should also contain the title and key words in a foreign language. Length of the summary is up to 10% of the paper's length.
10. Short biography of the author(s) (not longer than 200 words).

Please format your papers according to the following instructions:

1. Use Times New Roman with font size 12, line spacing 2 and margins of 1 inch (2.54 cm) on all sides.
2. No page, paragraph, title or subtitle numbering should be inserted.
3. Quotations should be written between quotation marks, not in italics (with the exception of verses). Quotations exceeding 40 words should be typed in a new paragraph without quotation marks.

4. If your paper contains tables, they should be simple (without colours and shading) and need to contain captions in the language of the paper **and** in the language of the summary.
5. When emphasizing a certain segment of your paper, it is advisable to use italic letters.
6. **Length of the paper:** if the length of your paper exceeds 30,000 characters, please consult the Editorial board (editor and/or secretary).
7. **Quotations should be formatted so as to comply with the APA style:**
 - References should appear in the text, in parentheses, e.g. (Widdowson, 1992: 17).
 - If the paper contains footnotes, they should focus on the relevant bibliographic commentaries, explanations or short additional information.
 - The list of references is given at the end of the paper. Use double-spacing and hanging indentation by 0.5 cm. Please format the list of references according to the given templates:

Journal or newspaper article:

Author (Last name), A., Author, B., & Author, C. (Year of Publication, add month and day of publication for daily, weekly, or monthly publications).
Title of article. *Title of periodical*, Volume Number, pages.

Chapter in a book:

Author, A., & Author, B. (Year of Publication). Title of chapter. In A. Editor & B. Editor (Eds.), *Title of book* (pages of chapter). Place of Publication: Publisher.

Book:

Author, A. (Year of Publication). *Title of work: Capital letter also for subtitle*. Place of Publication: Publisher.

Web page:

Author, A., & Author, B. (Date of Publication or Revision). *Title of full work* [online]. Retrieved month, day, year, from source Web site: URL.

Electronic journal:

Author, A., & Author, B. (Date of Publication). Title of article. *Title of periodical*. Retrieved month, day, year, from URL.

Translated works:

Original Author, A. (Year of Publication). *Title of full work* (A. Translator, Trans.). Place of Publication: Publisher. (Original work published Year).

Dictionaries; Book or article by an unknown or unnamed author:

Merriam-Webster's collegiate dictionary (10th ed.). (1993). Springfield, MA: Merriam-Webster.

New drug appears to sharply cut risk of death from heart failure. (1993, July 15). *The Washington Post*, p. A12.

Encyclopedia entry:

Bergmann, P. G. (1993). Relativity. In *The new encyclopedia britannica* (Vol. 26, pp. 501-508). Chicago: Encyclopedia Britannica.

УПУТСТВО ЗА СЛАЊЕ РАДА ЗА ЗБОРНИК

Молимо Вас да радове припремљене за Зборник доставите Уређивачком одбору електронским путем, на адресу **fsj.conference@alfa.edu.rs**, најкасније до **1. септембра 2014**. Радови морају бити написани на једном од званичних језика Конференције и достављени у .doc или .docx формату. Радови такође морају бити лекторисани пре слања.

Радови треба да садрже следеће елементе, наведене датим редом:

1. Име, средње слово и презиме аутора (центрирано, величина слова 12, фонт Times New Roman);
2. Афилијација (нпр. Универзитет, Одсек, Катедра);
3. Електронска адреса аутора (центрирано, величина слова 12);
4. Наслов (два реда испод адресе, центрирано, великим словима);
5. Сажетак (до 200 речи на језику рада);
6. Кључне речи (највише 5);
7. Текст рада;
8. Списак литературе;
9. Резиме на страном језику: енглеском или шпанском. Уколико се рад пише на енглеском или шпанском, резиме мора бити на српском. Резиме треба да садржи и наслов рада на страном језику, као и кључне речи. Дужина резимеа је до једне десетине дужине целог рада.
10. Кратка биографија аутора (до 200 речи).

Молимо Вас да се придржавате следећих упутстава приликом форматирања рада:

1. Користите фонт Times New Roman, величину слова 12 и проред 2, са маргинама 2,54cm са свих страна.
2. Не треба вршити нумерацију страница, параграфа, наслова и поднаслова.
3. Цитате ваља писати под наводницима, не у курзиву (са изузетком стихова). Ако цитат прелази 40 речи, треба га издвојити у посебан пасус, без наводника.

4. Уколико користите табеле у раду, оне морају бити једноставне, без боје и сенчења, а свака мора имати наслове на језику рада **и језику резимеа**.

5. При наглашавању одређеног дела текста пожељно је користити курсив.

6. **Дужина рада**: уколико рад прелази тридесет хиљада карактера, молимо Вас да се консултујете са уредницима публикације (fsj.conference@alfa.edu.rs).

7. Навођење литературе се врши по АПА стандарду:

- Цитирање се врши унутар текста, у заградама. Пример: (Станић, 2010: 15)
- Фусноте, уколико постоје, треба да садрже релевантне библиографске коментаре, појашњења или кратке додатне информације.
- Списак литературе даје се на крају рада, са проредом 2 и индентацијом 0,5 другог реда код сваке одреднице (indentation – special – hanging). **Примери за навођење литературе:**

Чланак у часопису или новинама:

Ђук, М. (2012). *Јестива жена*. „Јестиви“ и „канибали“ у „примитивној“ и „цивилизованом“ митологији Маргарет Етвуд. *Речи*, број 5, 121-136.

Поглавље у књизи:

Шилинг, И. (2013). Паралеле мађарских и јужнословенских апокрифних молитви. У Н. Тодоров (Ур.), *Зборник радова: Језик, књижевност и митологија* (136-150). Београд: Факултет за стране језике – Алфа универзитет.

Књига:

Квас, К. (2011). *Истина и поетика*. Нови Сад: Академска књига.

Електронски часопис и новине:

Ђуричић, М., & Георгијевић, И. (2013). Интеркултурна компетенција у настави шпанског као изборног језика: елементи хиспанске културе у уџбеницима *Prisma* од нивоа А1 до В1. *Комуникација и култура*. Приступљено 11.05.2014. на

<http://www.komunikacijaikultura.org/KK4/KK4DjuricicGeorgijev.pdf>.

Лакић, Д. (08.05.2014.) Заборављене слике стварности. *Политика* [online]. Приступљено 11.05.2014. на

<http://www.politika.rs/rubrike/Kultura/Zaboravljene-slike-stvarnosti.sr.html>

Преведено дело:

Башлар, Г. (1998). *Вода и снови: Оглед о имажинацији материје* (М. Вуковић, прев.). Сремски Карловци, Нови Сад: Издавачка књижевница Зорана Стојановића. (Оригинал објављен 1993).

БЕЛЕШКЕ / NOTES
